

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

2021 YILI MADEN İŞYERLERİNDE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI TEFTİŞİ

Nisan -2022

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49 uncu maddesi ve çalışma hayatı ile ilgili diğer maddeleri uyarınca Devlet, çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük devletin çalışma hayatına müdahalesini gerekli kılmaktadır.

Anayasa kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile verilen görevlerin denetimle ilgili kısımları; 5690 sayılı Kanun ile onanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sanayi ve Ticarete İş Teftişi hakkındaki 81 sayılı ILO Sözleşmesi gereği Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'na verilmiştir. Ayrıca, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Çalışma Hayatının Denetimi ve Teftişi" başlıklı 7' nci bölümünün 91 inci maddesinde yer alan "Devlet; çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu ödev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikle teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır." hükmü uyarınca bu görevin iş müfettişlerince yerine getirileceği belirtilmiştir. Yine aynı şekilde çalışma hayatının önemli bir parçası olan İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda da 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun "Teftiş ve İdari Yaptırımlar" başlıklı 4 üncü bölümünün 24 üncü maddesinde "Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftişi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerince yapılır." hükmü gereği iş müfettişleri yetkilendirilmektedir.

Başkanlığımız tarafından, çalışma hayatındaki sorunların değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi sonucu belirlenen alanlarda veya sektörlerde yahut özel bir risk grubu hedeflenerek belirlenen işyerlerinde çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın denetlenmesi amacıyla ve hedefler koyularak gerçekleştirilen "programlı teftişler" yürütülmektedir.

Başkanlığımız, tüm madencilik sektörünü kapsayacak şekilde iş sağlığı ve güvenliği teftiş politikası olarak koruyucu ve önleyici yaklaşımı esas almış ve programlanmış teftişler ile eğitim çalışmalarını bir arada yürüterek ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmeyi benimsemiştir. Bu kapsamda 2021 yılı içerisinde 'Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi' gerçekleştirilmiştir.

Hulusi AY

Rehberlik ve Teftiş Başkanı V.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TEŞEKKÜR

Gerçekleştirilen 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri sonucunda hazırlanan bu değerlendirme raporunun; çalışanlara, işverenlere, meslek örgütleri ile diğer sosyal taraflara katkıda bulunmasını diler, teftişlerin hayata geçirilmesini sağlayan Bakanımız Sn. Prof. Dr. Vedat BİLGİN'e, Rehberlik ve Teftiş Başkanı Yardımcısı Sn. Semih ÖZÇAKIR'a, Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanları ve Başkan Yardımcılarına, programlı teftişin planlandığı şekilde yürütülebilmesi için özveriyle çalışan projenin sahadaki uygulayıcıları İş Başmüfettişleri, İş Müfettişleri ve Yetkili İş Müfettişi Yardımcıları ile katkı ve katılımı olan tüm taraflara teşekkür ederim.

Hulusi AY

Rehberlik ve Teftiş Başkanı V.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİL DİZİNİ	vi
TABLO DİZİNİ	vii
RESİM DİZİNİ	viii
1. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	1
1. Teftişin Adı	1
2. Teftişin Amacı	1
3. Teftişte Görev Alan Müfettişler	1
4. Çalışma Takvimi	2
5. Görev Yapılan İller	2
6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	2
2. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI	3
1. Gerekçe	3
2. Yöntem	4
3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri	5
4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	5
5. Faaliyet Alanı Bilgileri	7
5.1. Tanımlar	7
5.2. İşyerlerinin Tanımı	9
5.3. Üretim Akış Şeması	10
5.3.1 Yeraltı Üretim Yöntemi Kullanan Maden İşletmeleri	11
5.3.2 Yer Üstü Üretim Yöntemiyle Çalışan Maden İşletmeleri	12
5.4. Yapılan İşler	14
5.5. Kullanılan İş Ekipmanları	15
5.6. Kullanılan Kimyasallar	16
3. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	17
1. Hazırlık Aşaması	17
2. Teftiş Aşaması	18
3. Teftişlerde Giderilen Mevzuata Aykırılıklara Dair Örnek Fotoğraflar	19
4. İstatistikler	23
4.1. İşyeri İstatistikleri	23

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4.2. Çalışan Sayısı İstatistikleri	24
4.3. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Noksan Hususlara İlişkin İstatistikler	27
4.4. Teftiş Sonucu İstatistikleri	29
4. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR.....	32
5. BÖLÜM: SONUÇ	59
1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler	59
1.1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri	59
1.2. Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları	61
2. Teftiş Sonuçları ile İlgili Genel Değerlendirme.....	61
3. Sektör/Alan Temsilcilerinin Önerileri	63
4. İş Müfettişlerinin Değerlendirme ve Görüşleri	63
4.1. İş Güvenliği Uzmanlarına ve İşyeri Hekimlerine Yönelik Öneriler	63
4.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Yönetim Sistemi (İBYS).....	64
4.3. Sistem Denetimi Yapılması	64
4.4. Standart ve kılavuzlar	65
4.5. İşin Durdurulması İle İlgili Olarak:.....	66
4.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu	66
4.7. Hayati Tehlike, Ehil Ve Yetkili Kişilerin Tanımının Yapılması.....	67
4.8. İSG Kültürünün Oluşturulması ve Geliştirilmesi İle İlgili Öneriler	67
4.9. Eğitim/Öğretim	68
4.10. Maden İşletme Projeleri	69
KAYNAKÇA	70

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 2. 1- Madencilik genel iş akış şeması	10
Şekil 2. 2- Madencilik Üretim Döngüsü	11
Şekil 2. 3- Yeraltı Üretim Yöntemi Kömür Madeni	11
Şekil 2. 4- Yeraltı metal maden işyerlerinde örnek iş akış şeması.....	12
Şekil 2. 5- Yerüstü Maden İşyerlerine Ait Örnek İş Akış Şeması	13
Şekil 2. 6- Mermer Ocaklarına Ait Örnek İş Akış Şeması.....	14

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. 1- Teftişlerde görev yapan müfettiş sayıları	1
Tablo 1. 2- Programlı teftiş çalışma takvimi	2
Tablo 1. 3- Teftiş kapsamına alınan işyerlerinin faaliyet grupları	3
Tablo 2. 1- 2017-2020 yılları arasında iş kazası ve meslek hastalığı istatistikleri	4
Tablo 2. 2- 2020 yılı SGK verilerine göre maden sektöründe meydana gelen kazalar	5
Tablo 2. 3- 2020 yılı SGK verilerine göre maden sektöründe yer alan faaliyet grupları işyeri sayıları	6
Tablo 2. 4- Teftiş programına alınması öngörülen maden iş kollarında yer alan işyeri sayıları	6
Tablo 2. 5- Teftiş Programındaki İşyerlerinin Nace Kodları	9
Tablo 2. 6- Yeraltı Maden İşyerlerinde Kullanılan İş Ekipmanları	15
Tablo 2. 7- Yerüstü Maden İşyerlerinde Kullanılan İş Ekipmanları	16
Tablo 2. 8- Maden İşyerlerinde Kullanılan Kimyasallar	16
Tablo 3. 1- Teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin illere göre dağılımı	23
Tablo 3. 2- Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının illere göre dağılımı	25
Tablo 3. 3- Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının işin niteliğine göre dağılımı	26
Tablo 3. 4- Programlı teftişler kapsamında yer alan işyerlerinde işin niteliğine göre teftişlerde tespit edilen ve giderilen noksan husus sayıları	28
Tablo 3. 5- Sektörlere göre idari para cezası yazılan işyeri sayıları	29
Tablo 3. 6- İdari para cezalarının madencilik faaliyetlerine göre dağılımı	30
Tablo 4. 1- Yeraltı kömür maden işletmelerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları	32
Tablo 4. 2- Yeraltı (metal) maden işletmelerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları	40
Tablo 4. 3- Yerüstü madenleri (metal, mermer, diğer) grubuna ilişkin yapılan işyerlerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları	49
Tablo 5. 1- Madencilik faaliyetlerine göre uygulanan idari para ceza miktarları	59
Tablo 5. 2- Giderilemeyen noksan hususların mevzuat dayanakları	59
Tablo 5. 3- Sektörlere göre noksan hususların dağılımı	61

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

RESİM DİZİNİ

Resim 3.1- Taş ocağında mekanik temas riskine karşı açıkta dönen aksamaların kapatılması	19
Resim 3.2- Mermer ocağında soket fırlamasına karşı yapılan seyyar siper ve kasnak muhafazası uygulamaları.....	20
Resim 3.3- Mermer ocağında kademedem ve kırma eleme tesisinde yüksekten düşmeye karşı alınan önlemlere dair örnekler.....	20
Resim 3.4- Ocak içerisinde elektrik kablolarının ıslak zemine temasını engellemek için yapılan uygulamalar	21
Resim 3.5- Kömür ocağında tahkimat üzerindeki ve yanlarındaki boşluklar doldurularak kamalama uygulaması.	21
Resim 3.6- Kömür ocağında bağ aralarına fırça uygulaması yapılmıştır.....	22
Resim 3.7- Kömür ocağında eksproof motor ve kablolarda sızdırmazlık uygulamaları yapılmıştır.....	22

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

1. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

1. Teftişin Adı

“Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi”

2. Teftişin Amacı

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi ile işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği risklerine yönelik önleyici yaklaşım doğrultusunda;

- İş sağlığı ve güvenliği mevzuatının yaklaşımı ve uygulamaları konusunda işverenlerin ve çalışanların bilgilendirilmesi,
- Maden işyerlerinde çalışma ortamının risklerine karşı önlemlerin alınmasını sağlayarak iş kazaları ve meslek hastalıkları vakalarının azalmasına katkı sağlanması,
- İşyerlerine ilişkin istatistiki verileri toplayıp değerlendirerek sonraki teftiş programlarının hazırlanmasına ve uygulanmasına kaynak oluşturulması,
- İş sağlığı ve güvenliği kültürünün yerleşmesi ve sektörde özümsemesine katkıda bulunarak güvenli bir çalışma ortamının tesis edilmesi,

amaçlanmıştır.

3. Teftişte Görev Alan Müfettişler

2021 yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişinde görev yapmak üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca görev verilen müfettiş sayılarına ilişkin detaylar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. 1- Teftişlerde görev yapan müfettiş sayıları

	Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı					
	Adana	Ankara	Bursa	İstanbul	İzmir	Toplam
İş Başmüfettişi	3	6	2	1	6	18
İş Müfettişi	5	52	14	15	26	112
İş Müfettişi Yardımcısı	-	2	-	-	-	2
Toplam	8	60	16	16	32	132

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. Çalışma Takvimi

2021 yılı Ocak-Şubat aylarında hazırlık aşaması gerçekleştirilmiş, eğitim ve toplantı faaliyetleri yürütülmüş; Mart ile Ekim ayları arasında programlı teftişler yapılmış ve 2022 yılı Mart-Nisan aylarında programlı teftişlere ait genel değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Programlı teftişlere ilişkin çalışma takvimi Tablo 1.2'de belirtilmiştir.

Tablo 1. 2- Programlı teftiş çalışma takvimi

Ay	Faaliyet
2021-Ocak-Şubat	Programlı Teftişlerin Hazırlık Aşaması
2021-Mart-Aralık	Programlı Teftişler Kapsamında Planlanan Teftişlerin Yapılması
Mart-Nisan 2022	Programlı Teftişlerin Genel Değerlendirme Raporunun Hazırlanması

5. Görev Yapılan İller

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında oluşturulan heyetler, Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hakkâri, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Osmaniye, Rize, Sakarya Samsun, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tekirdağ, Trabzon Uşak, Yalova, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere toplam 61 ilde görevlendirilmiştir.

6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

Programlı teftişlerin amacı, emek yoğun sektörlerin başında gelen maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi, çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma alanlarının oluşturulması için iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılmasıdır. Teftişler; madencilik iş kolunda yer altı ve yer üstü işletmelerinde, kamu ve özel sektörde, daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren işyerlerinde belirlenen öncelikli risklerinin ortadan kaldırılması amacıyla uygulanmıştır. Uygulama Tablo 1.3'te belirtilen Faaliyet

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Grupları kapsamındaki yer altı kömür, yer altı metal, yer üstü maden işyerlerinde gerçekleştirilmiştir:

Tablo 1. 3- Teftiş kapsamına alınan işyerlerinin faaliyet grupları

Kod No	Faaliyet Grupları (NACE Sınıflamasına Göre)
05	Kömür ve linyit çıkartılması
07	Metal cevherleri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı

2. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI

1. Gerekçe

Madencilik faaliyetleri, çalışma ortamı ve koşulları nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği risklerinin yoğun olduğu iş kollarından biridir. Maden işyerleri içerisinde özellikle yer altı kömür işyerleri, kömürün oluşumundan kaynaklı olarak tehlikeli ocak gazları içermesi, hava ile temasında oksitlenme sonucu yanma özelliği, patlayıcı kömür tozunun varlığı, tahkimat zorunluluğu, patlayıcı madde kullanımı vb. özellikleri nedeniyle, yer altı metal ocaklarında patlayıcı kullanımı, tahkimat, gaz birikimleri, nakliye vb. ve yer üstü maden işyerlerinde patlayıcı kullanımı, heyelan, basamak yüksekliği, basamak genişliği, kullanılan makine ve ekipmanlardan kaynaklanan riskleri bünyesinde bulundurduğundan maden işyerleri diğer sektörlere nazaran daha çok riskleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu yoğunluğun sonucunda oluşan meslek hastalığı ve iş kazaları, hastalanan ve kaza geçiren çalışanlarla birlikte yakınlarının yaşadığı acı ve kayıpların yanında, işletme ve ülke ekonomisine getirdiği maddi kayıplar açısından da ayrı bir önem taşımaktadır. Meslek hastalığı ve iş kazaları nedeniyle meydana gelen vücut bütünlüğündeki bozulmalar, yaralanmalar ve ölümler konunun sosyal boyutunu, iş gücü ve iş günü kaybı, tıbbi iyileştirmeler, tazminatlar, maddi hasarlar (makine, teçhizat, bina vb.) ile üretim ve verimin düşüşü ise ekonomik yönünü ortaya koymaktadır. Bu tür olumsuzluklar, maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eksikliklerin tespit edilmesi ve ortadan kaldırılması, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün çalışanlara ve işverenlere aktarılması, maden işyerlerine özgü risklerin belirlenip bertaraf edilmesi ile ortadan kaldırılabilir.

Tablo 2.1’de Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan istatistikler kullanılarak 2017 - 2020 yılları arasında gerçekleşen tüm sektörlerde ve teftiş programına alınması öngörülen madencilik sektöründe yer alan faaliyet gruplarında meydana gelen

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

meslek hastalıkları, iş kazası ve ölüm sayıları yer almaktadır. Tablo 2.1’de Tüm İş Kolları (A), Maden Sektörü (B) olarak gösterilmektedir:

Tablo 2. 1- 2017-2020 yılları arasında iş kazası ve meslek hastalığı istatistikleri

Yıl	Meslek Hastalığı			İş Kazası			Ölüm		
	A	B	Oran	A	B	Oran	A	B	Oran
			(%)			(%)			(%)
2017	691	55	7,96%	359.866	13.052	3,63%	1.636	86	5,26%
2018	1.044	108	10,34%	430.985	13771	3,01%	1.541	57	3,57%
2019	1.088	72	6,53%	422.463	14.167	3,12%	1.147	48	4,18%
2020	908	44	4,63%	384.262	13.047	3,21%	1.231	66	5,02%

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 81 sayılı sözleşmesi uyarınca, çalışanları korumak ve çalışma yaşamı ile ilgili mevzuatın uygulanıp, uygulanmadığını izlemek ve denetlemek, çalışma barışını sağlamak uygulanacak programlı teftişlerin öncelikli gerekçesidir.

Programlı teftişlerde; hayati tehlikeler başta olmak üzere belirlenen risklerin giderilmesi amacıyla teftişlerde gözlemlenecek mevzuata aykırılıkların tespit edilmesi ve iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yerleşmesine katkı sağlamak amacıyla düşünülerek planlanmış, hazırlanmış ve onaya sunulmuştur.

2. Yöntem

2021 Yılında Bakan Oluru ile uygulamaya konulan “Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi” Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca hazırlanan uygulama esasları doğrultusunda Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri, çalışanların sağlık raporları ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri hususlarında denetim yapmak üzere planlanmış ve yöntemi aşağıda açıklanmıştır:

1. İş sağlığı ve güvenliği bilincinin artırılması amacıyla bilgilendirici ve rehberlik edici bir yaklaşım benimsenerek iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılması,
2. İşveren ve çalışanların çalışma hayatı ile ilgili mevzuat ve özellikle 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda belirtilen yükümlülükleri hakkında bilgilendirilmesi,
3. İşyerinde yapılan teftişte belirlenen riskler doğrultusunda mevzuata aykırılıkların belirlenmesi, teftiş sırasında giderilebilecek mevzuata aykırılıkların giderilmesi,
4. Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus/hususlar tespit edilmesi durumunda 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 25. maddesi ve İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmeliği’ni 7. ve 11. maddeleri gereği maddesi gereği işlem yapılması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

5. İşyerinde belirlenen işin durdurulmasına gerekçe olan mevzuata aykırılıkların dışında kalan diğer mevzuata aykırılıkların tebliğ edilmesi ve giderilmesi için 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm 9. Husus Madde 1.15'te belirtilen Ek İSG-13'e uygun olarak belirli bir süre verilmesi,

6. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıkların kontrol edilmesi; giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanması,

7. Programlı teftiş kapsamında yazılan raporlarının incelenerek 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi'ne uygun olarak genel değerlendirme raporunun yazılması, aşamalarının uygulanması öngörülmüştür.

3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Programlı Teftiş kapsamında; çok sayıda çalışana ulaşılması, iş sağlığı ve güvenliği ortam ve koşullarının niteliğinin ölçülmesi, hayati tehlike içeren hususlar öncelikli olmak üzere diğer unsurların hızlı bir şekilde takibe alınması, olumsuz koşulların kabul edilebilir seviyeye getirilebilmesi ve idari yaptırımlar uygulanarak denetim sürecinin sonunda iş sağlığı ve güvenliği gerekliliklerinin işverenlerce ivedilikle yapılmasının sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla; sağlık ve güvenlik risklerinin yoğun olduğu ve Tablo 2.2'de maden sektöründe yer alan faaliyet gruplarına ait istatistik verilerde dikkate alınarak yer altı kömür, yer altı metal ve diğer yer altı maden işyerlerine öncelik verilmiş; ayrıca çalışan sayısı fazlalığı ve en son teftiştten itibaren geçen süreler de göz önünde bulundurularak yer üstü maden işyerleri programlı teftiş kapsamına alınmıştır:

Tablo 2. 2- 2020 yılı SGK verilerine göre maden sektöründe meydana gelen kazalar

Genel Bilgi		Kaza Geçiren İşçi Sayısı	Sigortalı Sayısı	Kaza Sonucu Ölüm Sayısı
Kodu	Faaliyet Alanı	2020	2020	2020
05	Kömür ve Linyit Çıkartılması	8.460	36.442	21
07	Metal Cevheri Madenciligi	1.741	30.845	13
08	Diğer Madencilik ve Taş Ocak.	2.133	61.883	28
09	Madenciligi destekleyici hizmet faaliyetleri	650	10.531	4
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	13.256	220.096	33

4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

Programlı teftiş kapsamına alınan işyerlerinin belirlenmesinde, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca teftiş kayıtlarının yer aldığı otomasyon sistemi (İTOS) ve Sosyal Güvenlik Kurumu veri tabanlarından edinilen işyeri listeleri esas kaynak olarak kullanılmıştır. SGK

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

2020 istatistik yıllığı verilerine göre programlı teftişte yer alan faaliyet gruplarındaki işyeri sayısı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 2. 3- 2020 yılı SGK verilerine göre maden sektöründe yer alan faaliyet grupları işyeri sayıları

Kodu	Faaliyet Alanı	İşyeri Sayısı
05	Kömür ve Linyit Çıkartılması	448
07	Metal Cevheri Madenciliği	816
08	Diğer Madencilik ve Taş Ocak.	4972
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	630
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	14.093
	Toplam	20.959

Başkanlığımız insan kaynakları dikkate alındığında yukarıdaki listede yer alan işyerlerinin tümünün teftişe alınmayacağından hareketle;

- Kömür ve linyit çıkartılması faaliyet grubunda 5 ve üstü çalışanı bulunan yeraltı kömür ve yerüstü kömür işyerleri,
- Metal cevheri madenciliği grubunda 5 ve üstü çalışanı bulunan yeraltı metal ve yerüstü metal işyerleri,
- Diğer madencilik ve taş ocakçılığı faaliyet grubunda yer alan maden işyerlerinden ise geçmiş yıllarda teftişe programına alınmış olmaması ile 20 ve üstü çalışanı bulunması kriterleri göz önünde alınarak,

teftiş programına alınmıştır.

Programlı teftiş kapsamına alınacak işyerlerinin belirlenmesinde, Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlıkları tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kurum ve kuruluşlarının veri tabanlarından edinilen işyerleri listeleri esas kaynak olarak kullanılmıştır. Bu veriler kapsamında iş kollarına ve çalışan sayılarına göre işyerleri sayısı Tablo 2.4'de belirtilmiştir:

Tablo 2. 4- Teftiş programına alınması öngörülen maden iş kollarında yer alan işyeri sayıları

(2020 güncel veriler)

Maden Sektörü	50 altı çalışan İşyeri sayısı	50 üstü çalışan İşyeri sayısı	Toplam İşyeri Sayısı
Kömür ve Linyit Çıkarılması	345	103	448
Metal Cevheri Madenciliği	699	117	816
Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.791	181	4.972
Toplam	5.835	401	6.236

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İş sağlığı ve güvenliği risklerinin yoğun olduğu yer altı kömür, yer altı krom ve diğer yer altı metal madeni işyerleri ile çalışan sayısının fazla olduğu, sosyal tesislerin ve iş ekipmanlarının yoğun olduğu ve risklerin fazla olduğu yer üstü maden işyerlerinde teftiş yapılmasına öncelik verilerek programlı teftiş kapsamına alınacak işyerleri belirlenmiştir.

5. Faaliyet Alanı Bilgileri

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'na Adana, Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir Grup Başkanlığı tarafında önerilen 2021 yılı teftiş programları gereği, teftiş kapsamına alınan illerde kamu ve özel sektörde daimi olarak faaliyet gösteren “Madencilik” iş kolundaki yer altı kömür maden işyerleri, yer altı metal maden işyerleri ve yer üstü maden işyerleri (kömür, altın, manganez, mermer, endüstriyel ham maddeler, taş ve kum ocakları v.s) teftişleri yapılmıştır.

5.1. Tanımlar

Ateşleme: Kazı işlerinde deliklere doldurulmuş olan patlayıcı maddelerin patlatılmasını,

Ateşleyici: Patlayıcı madde kullanılması koşullarını yerine getirmek üzere, yeterli belgesine sahip kişiyi,

Ayak: Maden içerisinde iki galeri arasında cephe halinde üretim yapılan yeri,

Baca: Maden içerisinden sürülen galeriyi,

Baraj: Yer altında yangın, su, zararlı gaz ve diğer tehlikeleri önleyici engelleri,

Çatlak: Ana kütleden ayrılmış, her an düşebilecek parçaları,

Çatlak sökümü: Bir kademenin kazı işlerinin devamı sırasında ana kütleden ayrılmış, düşebilecek durumdaki parçaların temizlenmesini ifade eder.

Exproof Ekipman/Cihaz: “Explosion Proof”un kısaltması olduğundan bu kelime, “patlamaya karşı korunaklı” olarak da çevrilebilir. Patlayıcı ortamlarda korunaksız ekipman ve cihazlardan kaynaklı elektrik arkı, statik elektrik ya da aşırı yüzey sıcaklığı patlamaya yol açabilir. Kullanılan ekipman ve cihazların exproof özellikte olması, ekipman ya da cihazlarda oluşan ark vb. alev kaynaklarının patlayıcı ortam ile buluşmasını engeller.

İş Güvenliği Uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik elemanı,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İşyeri Hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş işyeri hekimliği belgesine sahip hekimi,

Kademe: Açık işletmelerde belirli aralık, kot ve eğimlerle meydana getirilen basamak şeklindeki çalışma yerlerini,

Kanun: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununu,

Kurul: İş sağlığı ve güvenliği kurulunu,

Konsantratör: Zenginleştirme tesisini,

Lağım: Taş içerisinde sürülen galeriyi,

Mostra: Yeryüzünde bir madenin açığa çıkmış ve çıplak göz ile görülen kısmı, yani maden yatağının yüzeyi ile yeryüzünün ara kesiti,

Nefeslik: Ocak havasının giriş ve çıkış yolunu,

Ocak: Kuyuları ve giriş çıkış yollarıyla yer altındaki bütün kazıları, bu kazılardan çıkan pasanın çıkartıldığı yatımlı ve düz galerileri, diğer yolları ve üretim yerlerini, çıkarma, taşıma, havalandırma tesislerini, yeraltında kullanılan enerjinin sağlanmasında ve iletilmesinde kullanılan sabit tesisleri, açık işletmelerde giriş çıkış yolları ile tüm maden kazıları, bu kazılardan çıkan pasanın döküldüğü döküm sahalarını,

Tehlike sınıfı: İş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak işyeri için belirlenen tehlike grubunu,

Şev: Kademe, alın ve yüzlerindeki eğimi,

Topuk: İşletmelerde güvenlik için bırakılan maden kısımlarını,

Yer altı ve yer üstü maden işlerinin yapıldığı işyerleri: Madenlerin yer altı veya yer üstünden çıkarılması, madenlerin çıkarma amacıyla araştırılması, çıkarılan madenlerin işlenmesi hariç, satışa hazırlanması işlerini, ifade eder.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

5.2. İşyerlerinin Tanımı

Programlı teftişler kapsamında yer alan işyerlerinde üretim yer üstü ve yer altı üretim yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Madencilik sektörü içerisinde uygulamada yer altı üretim yöntemlerinin kullanıldığı işyerleri, madencilik terimi yönünden, yer altı işletmesi, yer altı ocağı, kapalı işletme, aynı şekilde yer üstü üretim yöntemlerinin kullanıldığı işyerleri yer üstü işletmesi, açık işletme, açık ocak gibi farklı biçimlerde adlandırılmaktadır. Teftişler; kömür ya da cevher üretiminin yanı sıra işyerlerinde üretimi tamamlayıcı kırma, eleme, öğütme, lavvar, konsantratör gibi tesislerin bulunması durumuna göre, yıkanmış kömür, konsantre metal, blok mermer üretimi yapan mermer ocağı işletmeleri, agrega(mıcır) üretimini yapan taş ve kum ocak işletmelerini kapsamaktadır.

Programlı teftişler kapsamında 05 - Kömür ve Linyit Çıkartılması, 07 - Metal Cevheri Madenciliği ve 08 - Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı faaliyet grupları yer almaktadır. Teftişler bu faaliyet gruplarında yer alan yerüstü ve yeraltı işyerlerinde yapılmıştır. Teftiş yapılan işyerlerinin NACE kodları aşağıda yer alan Tablo 2.5' te belirtilmiştir:

Tablo 2. 5- Teftiş Programındaki İşyerlerinin Nace Kodları

05	Kömür ve linyit çıkartılması
05.1	Taş kömürü madenciliği
05.2	Linyit madenciliği
07	Metal cevherleri madenciliği
07.1	Demir cevherleri madenciliği
07.2	Demir dışı metal cevherleri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı
08.1	Kum, kil ve taş ocakçılığı
08.11	Süsleme ve yapı taşları ile kireç taşı, alçı taşı, tebeşir ve kayağantaşı (arduvaz-kayraktaşı) ocakçılığı
08.11.01	Mermer ocakçılığı (traverten dahil)
08.11.02	Granit ocakçılığı
08.11.03	Yapı taşları ocakçılığı
08.11.04	Süsleme ve yapı taşlarının kırılması ve kabaca kesilmesi
08.11.05	Dolomit ve kayağan taşı (arduvaz / kayraktaşı) ocakçılığı
08.11.06	Kireçtaşı (kalker) ocakçılığı (kireçtaşının kabaca kırılması ve parçalanması dahil)
08.11.07	Tebeşir, alçıtaşı ve anhidrit ocakçılığı (çıkarma, parçalama, pişirme işlemi dahil)
08.12	Çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı
08.12.01	Çakıl ve kum ocakçılığı (taşların kırılması ile kil ve kaolin madenciliği hariç)
08.12.02	Çakıl taşlarının kırılması ve parçalanması

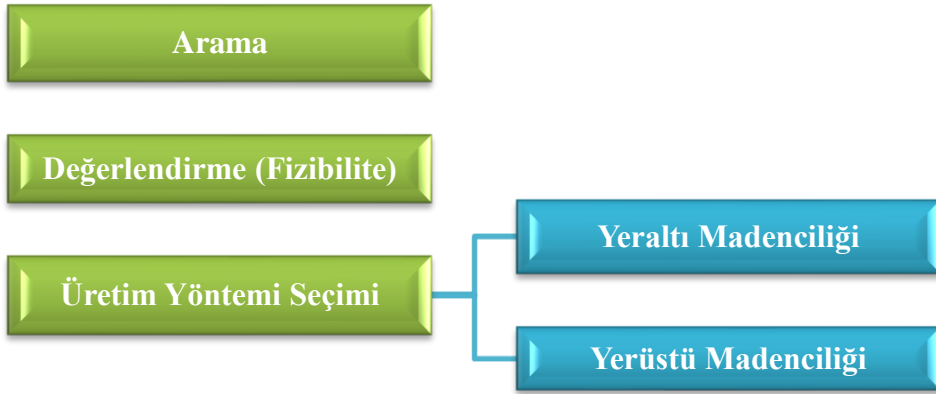

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

08.12.03	Kil, refrakter kil ve kaolin madenciliği ile bentonit, andaluzit, siyanit, silimanit, mulit, şamot veya dinas toprakları çıkarımı
08.9	Başka yerde sınıflandırılmamış madencilik ve taş ocakçılığı
08.91	Kimyasal ve gübreleme amaçlı mineral madenciliği
08.99	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı

5.3. Üretim Akış Şeması

Madencilikte saha çalışmaları, yer altı veya yer üstü üretim yöntemlerinin teknik yönlerinin karşılaştırılması ve maliyet hesaplamaları, yöntem tekniğinin seçiminde dikkat edilmesi gereken faktörlerdir. Bu faktörler dikkate alınarak üretim yöntemi seçilmektedir. Üretim yönteminin seçimine ilişkin akış şeması Şekil 2.1’ de gösterilmektedir. Madencilikte, Şekil 2.2’ de gösterildiği gibi, üretim iş akışı benzer olmasına rağmen; üretim akış şemaları, seçilen üretim yöntemine göre çeşitli farklılıklar göstermektedir.

Şekil 2. 1- Madencilik genel iş akış şeması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 2. 2- Madencilik Üretim Döngüsü

5.3.1 Yeraltı Üretim Yöntemi Kullanan Maden İşletmeleri

Yer altı kömür maden işyerlerinde uygun iş ekipmanları ile delme, kazı ve patlayıcı maddelerle patlatma yapıp, tahkimat ile güvenli çalışma alanı oluşturulduktan sonra üretim yapılır. Çıkan ham madde ocak dışına nakledilerek, kırma, eleme, zenginleştirme ve susuzlaştırma işlemleri yapılarak nihai ürün elde edilir. Yer altı kömür maden işyerlerine ait örnek iş akış şeması Şekil 2.3’de gösterilmiştir.

Şekil 2. 3- Yer altı Üretim Yöntemi Kömür Madeni

Cevherin yataklanma özelliğine, faylanma durumuna göre ve yan kayacın yapı ve özelliklerine göre (yoğunluk, masif olması, oluşum mekanizması, parajenez ve süksiyonları v.s.) uygun yöntem (tavanın göçertilmesi, açılan boşluğun doldurulması veya topuklar bırakılması vs.) belirlenerek uygulanır. Çeşitli yeraltı üretim yöntemleriyle, genellikle delme patlatma uygulanarak yerinde gevşetilen cevher, elle, kazıcı yükleyicilerle veya konveyör sistemi ile vagon bant konveyör gibi taşıyıcı iş makinelerine yüklenerek-iletılarak ocak dışına nakil edilmektedir.

Ocaktan çıkarılan cevher duruma göre iş makinesi ile ayırma ya da triyaj (elle seçme, tavuklama) işlemlerinden sonra zenginleştirme tesisine gönderilerek kırma, eleme ve boyutlandırma işlemlerine tabi tutulur ve tane serbestleşme boyutu ve yan kayaçtan ayrılması için gravitasyon (spiral, sallantılı masa, jig vs.), flotasyon, liç prosesi vb. yöntemlerle tesislerde zenginleştirilip fabrikalarda işlenmeye veya yarı mamul olarak satışa hazır hale getirilmektedir. Yer altı metal maden işyerlerine ait örnek iş akış şeması Şekil 2.4’de gösterilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

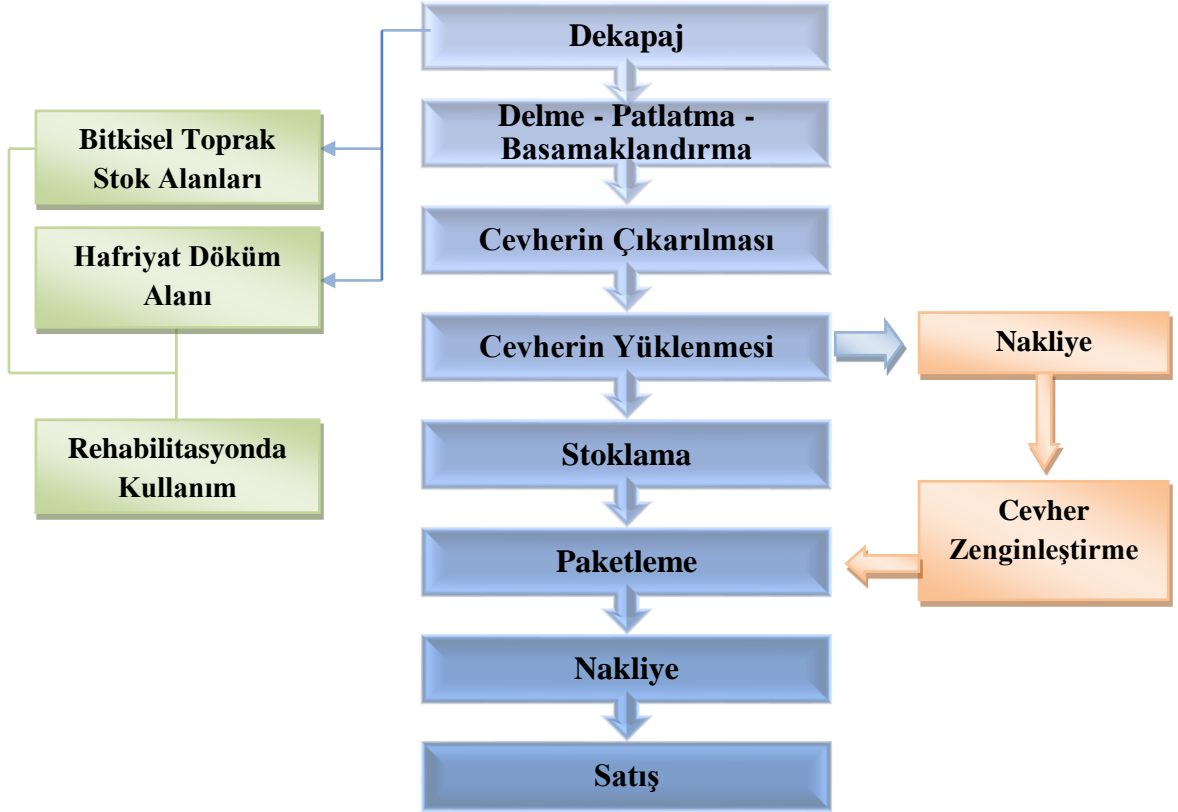
Şekil 2. 4- Yer altı metal maden işyerlerinde örnek iş akış şeması

5.3.2 Yer Üstü Üretim Yöntemiyle Çalışan Maden İşletmeleri

Açık işletme yöntemi ile işletilmesi ekonomik bulunan maden yataklarının, mostra verileri veya sondaj sonuçlarına göre; üzerini kaplayan örtü tabakasının (dekapaj/örtü-kazı) kademeler (basamaklar) oluşturularak açılması ve sonrasında madenin üretilmesi gerçekleştirilmektedir. Çıkarılan ham madde işyeri içerisinde kamyonlar, konveyör bant vb. iletim ekipmanları ile taşınarak nakliyesi yapılır. Kömür, metal madenleri, mermer, endüstriyel ham maddeler ve kalker madenlerinde ekonomik durumu göz önünde bulundurularak açık işletme yöntemiyle üretim yapılmaktadır. Yer üstü maden işyerlerine ait örnek iş akış şemaları Şekil 2.5 ve Şekil 2.6'da gösterilmektedir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 2. 5- Yer üstü Maden İşyerlerine Ait Örnek İş Akış Şeması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 2. 6- Mermer Ocaklarına Ait Örnek İş Akış Şeması

5.4. Yapılan İşler

2021 yılında programlı teftiş kapsamında; yer üstü maden işyerlerinde, mermer ocaklarında, yer altı kömür ocaklarında ve yer altı metal ocaklarında teftiş yapılmıştır.

Yer altı madenciliğinde genel olarak; sondaj, kazı, delme-patlatma, tahkimat, taşıma, cevher çıkarma, triyaj, nakliye, kırma, eleme, yıkama, kurutma, cevher zenginleştirme işleri yapılmaktadır.

Yer üstü madenciliğinde sondaj, kazı, basamaklandırma, delme-patlatma, yükleme, nakliye, kırma, eleme, cevher zenginleştirme işleri yapılmaktadır. Mermer ocaklarında basamaklandırma, delik delme, blok kesme, sayalama, boyutlandırma, nakliye işleri yapılmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

5.5. Kullanılan İş Ekipmanları

İşin yapılmasında kullanılan herhangi bir makine, alet, tesis ve tesisat iş ekipmanı olarak nitelendirilmektedir. Maden işyerlerinde çeşitli iş ekipmanları kullanılmaktadır. İşin mahiyetine göre yer altı ve yer üstü maden işyerlerinde kullanılan ekipmanlar farklılıklar göstermektedir. Bu yüzden yer altı maden işyerlerinde en çok kullanılan iş ekipmanları ablo 2.5'te, yerüstü maden işyerlerinde en çok kullanılan iş ekipmanları Tablo 2.6'da yer almaktadır.

Tablo 2. 6- Yer altı Maden İşyerlerinde Kullanılan İş Ekipmanları

No	Ekipman	No	Ekipman
1	Sondaj Makinesi	16	Kafes Sistemi
2	Kazma – Kürek, Martopikör	17	Lokomotif - Vagon
3	Delici Makineler	18	Raylı Taşıma Sistemleri
4	Galeri Açma Makinesi	19	Vantilatör
5	Kazıcı ve Yükleyici Makineler	20	Vantüp
6	Hızar Makinesi	21	Erken Uyarı Gaz İzleme Sistemi
7	Ahşap/Çelik/Hidrolik Tahkimat Sistemi	22	Seyyar Gaz Ölçüm Cihazı
8	Beton Püskürtme Ekipmanı	23	Jeneratör
9	Elektrik pano ve yol vericileri	24	Trafo
10	Kaya Bulonlama Makinesi	25	Kompresör
11	Kamyon ve Kamyonetler	26	Hayat Hattı
12	Zincirli Konveyör	27	Sığınma Odası
13	Bant Sistemi	28	Personel Takip Sistemi
14	Vinç Sistemler	29	Pompa (su atımı)
15	Çeşitli El Aletleri	30	Havalandırma Sistemleri

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 2. 7- Yer üstü Maden İşyerlerinde Kullanılan İş Ekipmanları

No	Ekipman	No	Ekipman
1	Delici Makineleri	10	Trafo
2	Paletli Kazıcı Yükleyici (Ekskavatör)	11	Manyeto
3	Draglayn	12	Tel Kesme ve Köprülü Kesme Makinaları
4	Lastik Tekerlekli Yükleyici (Loder)	13	Köprülü Kesme Makinası
5	Kamyon	14	Sayalama Makinesi
6	Bant Sistemi	15	Kollu Kesici
7	Kompresör	16	Ebatlama Makinası
8	Dozer	17	Jeneratör
9	Kırma Eleme Tesisi (Konkasör)	18	Kaynak makineleri ve atölye ekipmanları

5.6. Kullanılan Kimyasallar

Programlı teftiş kapsamında bulunan maden işyerlerinde sık kullanılan kimyasallar aşağıda yer alan Tablo 2.8.'de belirtilmiştir.

Tablo 2. 8- Maden İşyerlerinde Kullanılan Kimyasallar

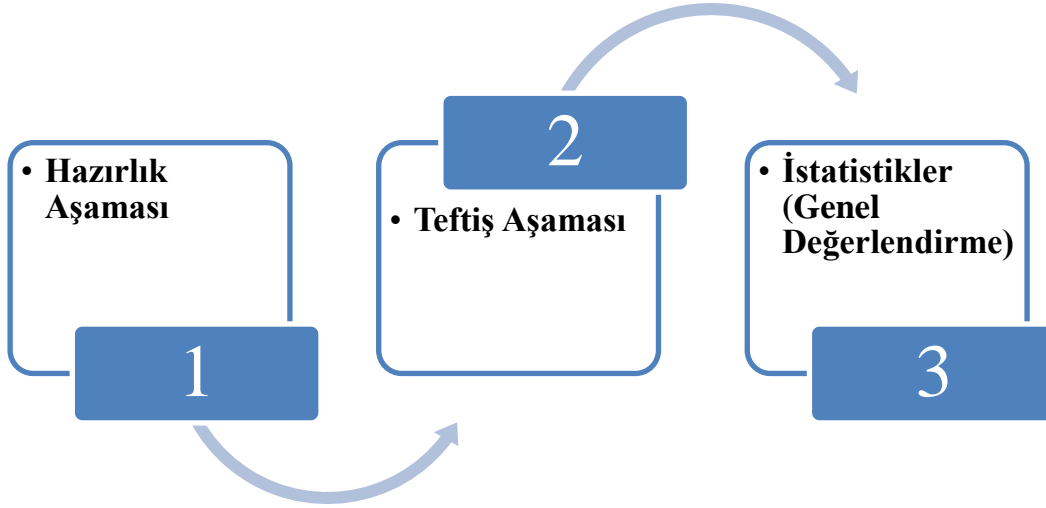
No	Kimyasal türü	No	Kimyasal türü
1	Akaryakıt	8	Epoksi Reçine
2	Araç bakım Yağları	9	LPG
3	ANFO / Dinamit	10	Oksijen
4	Asetilen	11	Püskürtme Beton (Shotcrete)
5	Aritma Kimyasalları	12	Polivalan
6	Amonyum Sülfat	13	Tiner
7	Boya	14	Yüzey Kimyasalları

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

2021 yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında yapılan çalışmalar üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3. 1- İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi Aşamaları

1. Hazırlık Aşaması

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi 30.12.2020 tarih ve 2960544 sayılı Bakan Olur'u alınmıştır. Olur'un alınmasını müteakip Başkanlıkça "2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişine İlişkin Uygulama Esasları" Grup Başkanlıklarına gönderilmiş, yer altı ve yer üstü maden işyerlerinde teftiş yapılması planlanmıştır.

Uygulama Esaslarının belirlenmesi üzerine hazırlık aşamasında Grup Başkanlıklarınca programlı teftişte yer alacak müfettişler belirlenmiş ve uygulama birliğini sağlamak üzere teftişlerin amacı, kapsamı, hedefi ve uygulama esasları ile ilgili toplantılar düzenlenmiştir.

Başkanlıkça Kömür ve Linyit Çıkarılması, Metal Cevheri Madenciliği ve Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı faaliyet gruplarında yer alan teftiş kapsamına alınan işyerleri 2. bölümde yer alan seçim kriterlerine uygun olarak hazırlanarak Grup Başkanlıklarına gönderilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

2. Teftiş Aşaması

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişlerine İlişkin Uygulama Esaslarında belirtildiği üzere, teftişler yer altı maden işyerlerinde aylık ve yer üstü maden işyerlerinde iki ve üç aylık dönemler halinde düzenlenmiştir. Programlı teftişte görevli heyetler teftiş programlarını uygulamaya 2021 yılı Mart ayında başlamışlardır. Her bir teftiş döneminde öncelikle bağlı olduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ndeki mevcut dosyası incelenmiş mevzuatın öngördüğü ve müfettişin gerekli gördüğü diğer bilgiler elde edilmiştir.

1. 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi, 30.12.2020 tarih ve 2960544 sayılı Bakan Oluru ve '2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişine İlişkin Uygulama Esasları'nda belirtildiği üzere, yeraltı işyerlerinde aylık, yerüstü işyerlerinde iki ve üç aylık dönemler ve risk esaslı olarak düzenlenmiştir. 2021 yılı programlı teftişlerde tehlike kaynaklarının etkileşimi göz önünde bulundurularak, öncelikle aşağıdaki başlıklar dikkate alınarak teftişler gerçekleştirilmiştir:

- Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri,
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri,
- Sağlık raporları,

Ayrıca Başkanlığımızca iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülen tüm programlı teftişlerde olduğu gibi aşağıdaki konu başlıkları da ele alınmıştır:

- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri,
- Teftiş Rehberi I. Kitap I. Kısım IV. Bölüm Madde 3.6'da yer alan hükümler:
 - "a) İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin ad ve soyadları, mesleki formasyon ve belge numaraları,*
 - b) İşyerinin risk değerlendirmesi ile ilgili olarak belge düzenlenme tarihi, belge sayfa sayısı ve imza sahiplerinin ad ve soyadları,*
 - c) Çalışan temsilcisi/temsilcilerinin adı soyadı, işyerindeki görevi,*
 - d) İş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerinin ad ve soyadları, görevleri, son toplantı tarihi,*
 - e) İşyerinin özelliğine göre müfettişçe tutanakta değinilmesi gerekli görülen diğer hususlar."*
- Teftişlerde teftiş konuları ile birlikte Covid-19 salgınının olumsuz etkilerine ilişkin Bakanlığımızın bu konu özelinde yayınlamış olduğu dokümanlar da paylaşılarak bilgilendirme yapılması, işyerinde gereken önlemlerin alınıp alınmadığının denetlenmesi.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

2. Teftişlerde işyerlerinde işveren vekili ve iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri ile teftişin amacı ve yöntemi ile ilgili olarak ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Çalışan işçilerle çalışma ortamında görüşülüp, çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilendirmeler yapılmıştır. Ayrıca işyerlerinde çalışan temsilcilerinin teftişe katılmalarına özen göstererek, teftiş sırasında ifadelerine başvurulmuştur.

3. Teftişlerde işyerlerinde çalışanlar için hayati tehlike olarak değerlendirilen mevzuata aykırılıklar tespit edildiğinde; işyerlerinde, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25. maddesi ve İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmeliğin 7. maddesi gereği durdurma kararı uygulanmıştır.

4. Hayati tehlike olarak değerlendirilmeyen mevzuata aykırılıkların teftiş dönemi içerisinde işverence giderileceğinin beyan edilmesi üzerine noksanlık bildirimini düzenlenerek teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda teftiş tamamlanmış ve giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanmıştır.

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri 2021 yılı Mart-Aralık ayları arasında 130 müfettiş ile yapılmış, genel değerlendirme raporu faal olan 903 işyerine ait teftiş raporları esas alınarak düzenlenmiştir.

3. Teftişlerde Giderilen Mevzuata Aykırılıklara Dair Örnek Fotoğraflar

2021 yılı içerisinde yürütülen teftiş faaliyetleri kapsamında işyerlerinde tespit edilen ve giderilmesi sağlanan mevzuata aykırılıklara ilişkin bazı örnek fotoğraflar şu şekildedir:

Resim 3.1- Taş ocağında mekanik temas riskine karşı açıkta dönen aksamaların kapatılması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Resim 3.2- Mermer ocağında soket fırlamasına karşı yapılan seyyar siper ve kasnak muhafazası uygulamaları

Resim 3.3- Mermer ocağında kademeden ve kırma eleme tesisinde yüksekte düşmeye karşı alınan önlemlere dair örnekler

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Resim 3.4- Ocak içerisinde elektrik kablolarının ıslak zemine temasını engellemek için yapılan uygulamalar

Resim 3.5- Kömür ocağında tahkimat üzerindeki ve yanlarındaki boşluklar doldurularak kamalama uygulaması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Resim 3.6- Kömür ocağında bağ aralarına fırça uygulaması yapılmıştır.

Resim 3.7- Kömür ocağında exproof motor ve kablolarda sızdırmazlık uygulamaları yapılmıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. İstatistikler

4.1. İşyeri İstatistikleri

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında oluşturulan heyetler, Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Osmaniye, Rize, Sakarya Samsun, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tekirdağ, Trabzon Uşak, Yalova, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere 61 ilde görevlendirilmiştir.

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında; 903 işyerinin teftişi gerçekleştirilmiştir. Programa alınan ve teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin illere göre dağılımı Tablo 3.1’de gösterilmiştir.

Tablo 3. 1- Teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin illere göre dağılımı

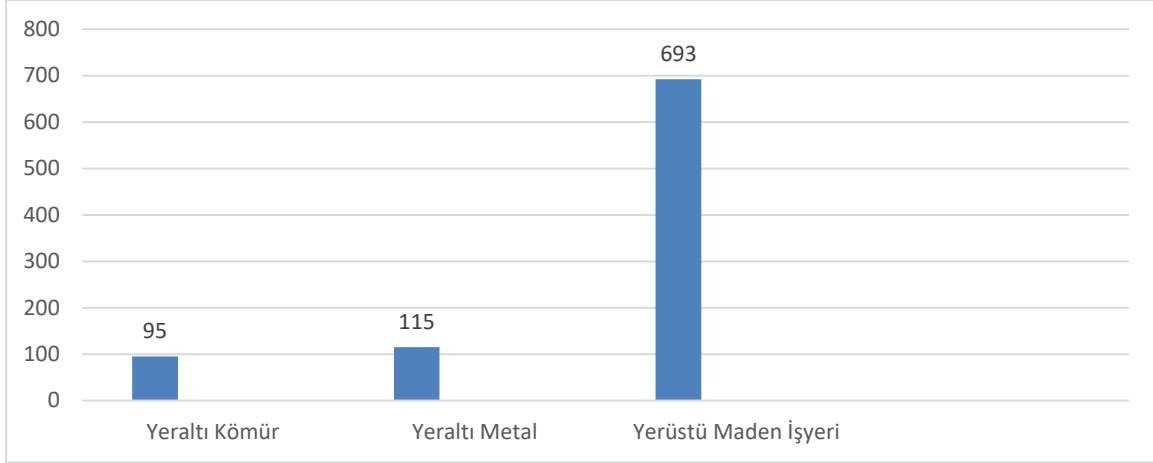
Sıra No	Teftiş Gerçekleştirilen İl	Teftiş Edilen İşyeri Sayısı	Sıra No	Teftiş Gerçekleştirilen İl	Teftiş Edilen İşyeri Sayısı
1	Adana	19	32	Karaman	9
2	Afyonkarahisar	31	33	Kastamonu	11
3	Aksaray	4	34	Kayseri	28
4	Amasya	10	35	Kırıkkale	3
5	Ankara	27	36	Kırklareli	4
6	Antalya	30	37	Kırşehir	4
7	Artvin	3	38	Kocaeli	8
8	Aydın	21	39	Konya	33
9	Balıkesir	46	40	Kütahya	30
10	Bartın	1	41	Malatya	1
11	Bolu	9	42	Manisa	36
12	Burdur	23	43	Mersin	20
13	Bursa	31	44	Muğla	36
14	Çanakkale	8	45	Nevşehir	5
15	Çorum	3	46	Niğde	13
16	Denizli	33	47	Ordu	8
17	Düzce	8	48	Osmaniye	2
18	Edirne	18	49	Rize	3
19	Elazığ	12	50	Sakarya	12
20	Erzincan	5	51	Samsun	8
21	Erzurum	4	52	Siirt	1

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Sıra No	Teftiş Gerçekleştirilen İl	Teftiş Edilen İşyeri Sayısı	Sıra No	Teftiş Gerçekleştirilen İl	Teftiş Edilen İşyeri Sayısı
22	Eskişehir	26	53	Sivas	16
23	Gaziantep	9	54	Şanlıurfa	2
24	Giresun	1	55	Şırnak	4
25	Gümüşhane	12	56	Tekirdağ	25
26	Hakkari	2	57	Trabzon	6
27	Hatay	11	58	Uşak	7
28	Isparta	23	59	Yalova	2
29	İstanbul	34	60	Yozgat	7
30	İzmir	47	61	Zonguldak	39
31	K.Maraş	9			

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından programa alınan ve teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin faaliyet gruplarına, yer altı/yer üstü faaliyetlerine göre dağılımı Şekil 3.2’de gösterilmiştir.

Şekil 3. 2- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin faaliyetlere göre sayısal dağılımı

4.2. Çalışan Sayısı İstatistikleri

2021 yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 903 işyerinde yapılan teftişte 1.836 kadın çalışan, 72.368 erkek çalışan olmak üzere toplamda 74.204 çalışana ulaşılmıştır. Ayrıca programlı teftişler kapsamında 70 stajyere ulaşılmıştır. Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının illere göre dağılımı Tablo 3.2’de yer almaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

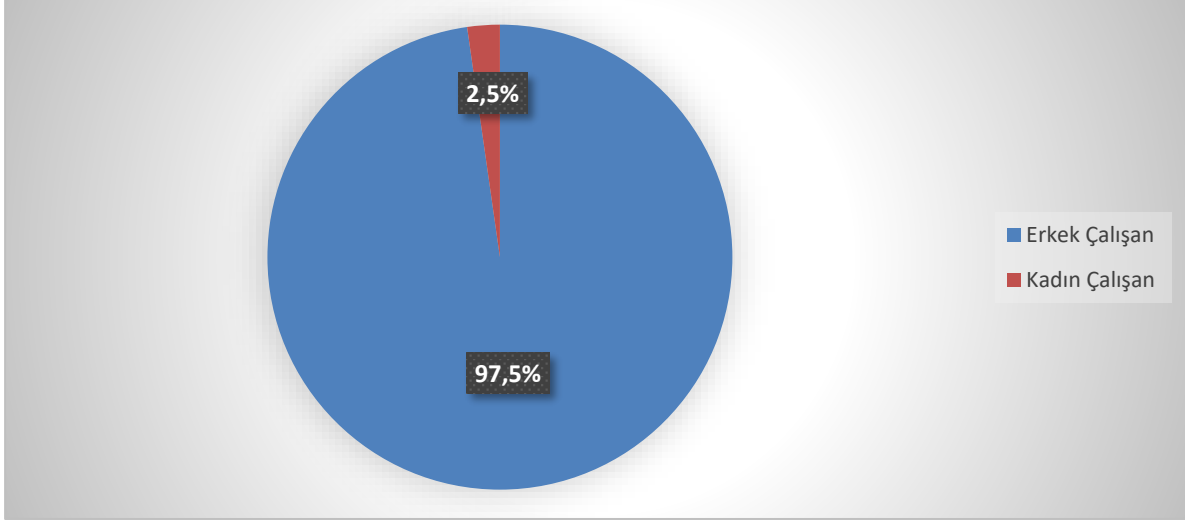
Tablo 3. 2- Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının illere göre dağılımı

Sıra No	İl	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam	Sıra No	İl	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam
1	Adana	1061	20	1081	32	Karaman	355	8	363
2	Afyonkarahisar	873	13	886	33	Kastamonu	1249	19	1268
3	Aksaray	106	2	108	34	Kayseri	2572	38	2610
4	Amasya	797	11	808	35	Kırıkkale	36	0	36
5	Ankara	1865	12	1877	36	Kırklareli	83	5	88
6	Antalya	1086	16	1102	37	Kırşehir	91	0	91
7	Artvin	290	8	298	38	Kocaeli	425	5	430
8	Aydın	1092	10	1102	39	Konya	942	33	975
9	Balıkesir	2112	90	2202	40	Kütahya	4752	263	5015
10	Bartın	530	0	530	41	Malatya	68	0	68
11	Bolu	557	4	561	42	Manisa	11399	138	11537
12	Burdur	1349	32	1381	43	Mersin	903	12	915
13	Bursa	1852	43	1895	44	Muğla	1328	28	1356
14	Çanakkale	360	8	368	45	Nevşehir	223	6	229
15	Çorum	548	6	554	46	Niğde	509	26	535
16	Denizli	1316	70	1386	47	Ordu	472	16	488
17	Düzce	148	4	152	48	Osmaniye	67	1	68
18	Edirne	1063	26	1089	49	Rize	445	27	472
19	Elazığ	624	4	628	50	Sakarya	308	10	318
20	Erzincan	1020	19	1039	51	Samsun	221	4	225
21	Erzurum	173	0	173	52	Siirt	587	4	591
22	Eskişehir	1624	313	1937	53	Sivas	919	6	925
23	Gaziantep	427	9	436	54	Şanlıurfa	61	1	62
24	Giresun	211	1	212	55	Şırnak	197	4	201
25	Gümüşhane	902	13	915	56	Tekirdağ	1728	86	1814
26	Hakkari	275	7	282	57	Trabzon	177	6	183
27	Hatay	455	10	465	58	Uşak	852	33	885
28	Isparta	1520	8	1528	59	Yalova	53	2	55
29	İstanbul	1243	46	1289	60	Yozgat	586	9	595
30	İzmir	4871	143	5014	61	Zonguldak	8704	69	8773
31	Kahramanmaraş	1706	29	1735					

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının yüzdeler dağılımı Şekil 3.3’de yer almaktadır:

Şekil 3. 3- Teftişte ulaşılan çalışanların kadın erkek oranları

Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan yapılan işin niteliğine göre dağılımı Tablo 3.3’te yer almaktadır.

Tablo 3. 3- Programlı teftişler kapsamında ulaşılan kadın çalışan ve erkek çalışan sayılarının işin niteliğine göre dağılımı

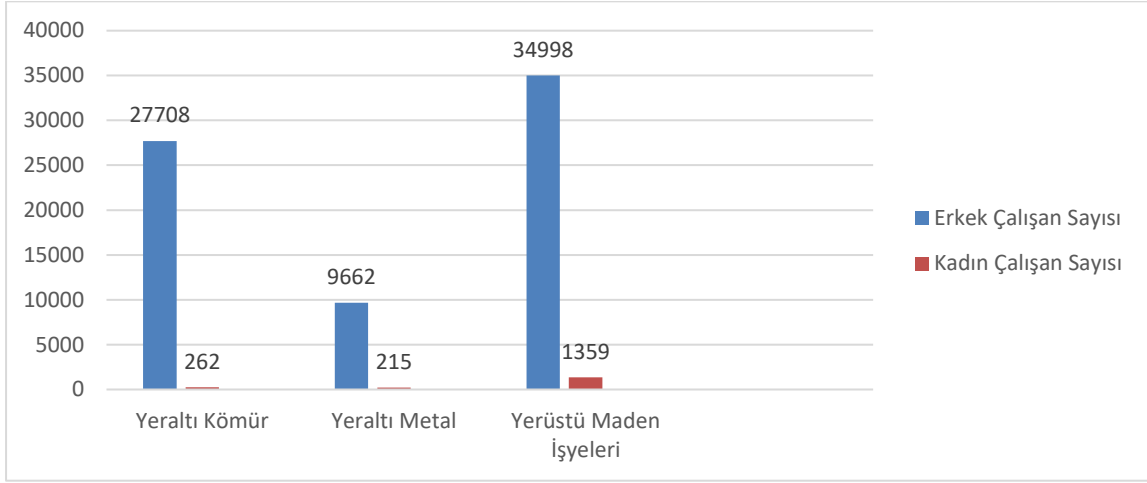
Faaliyet	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Yer altı Kömür	27.708	262	27.970
Yer altı Metal	9.662	215	9.877
Yer üstü Maden İşyerleri	34.998	1.359	36.357
	72.368	1.836	74.204

Kadın çalışanlar tabloda yer alan işyerlerinin yer üstü tesislerinde, genellikle büro işleri ve temizlik işlerinde istihdam edilmektedir.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından 2021 yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında yapılan teftişlerde faaliyetlere göre çalışan sayıları Şekil 3.4’te yer almaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3. 4- Programlı teftişlerde ulaşılan çalışan sayılarının faaliyetlere göre dağılım oranları

4.3. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Noksan Hususlara İlişkin İstatistikler

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi, 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişine İlişkin Uygulama Esasları'nda belirtildiği üzere, aşağıdaki başlıklar dikkate alınarak teftişler gerçekleştirilmiştir:

- Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri,
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri,
- Sağlık raporları,

Ayrıca Başkanlığımızca iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülen tüm programlı teftişlerde olduğu gibi aşağıdaki konu başlıkları da ele alınmıştır:

- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri,
- Teftiş Rehberi I. Kitap I. Kısım IV. Bölüm Madde 3.6'da yer alan hükümler:
 - a) İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin ad ve soyadları, mesleki formasyon ve belge numaraları,
 - b) İşyerinin risk değerlendirmesi ile ilgili olarak belge düzenlenme tarihi, belge sayfa sayısı ve imza sahiplerinin ad ve soyadları,
 - c) Çalışan temsilcisi/temsilcilerinin adı soyadı, işyerindeki görevi,
 - d) İş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerinin ad ve soyadları, görevleri, son toplantı tarihi,
 - e) İşyerinin özelliğine göre müfettişçe tutanakta değinilmesi gerekli görülen diğer hususlar.”

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

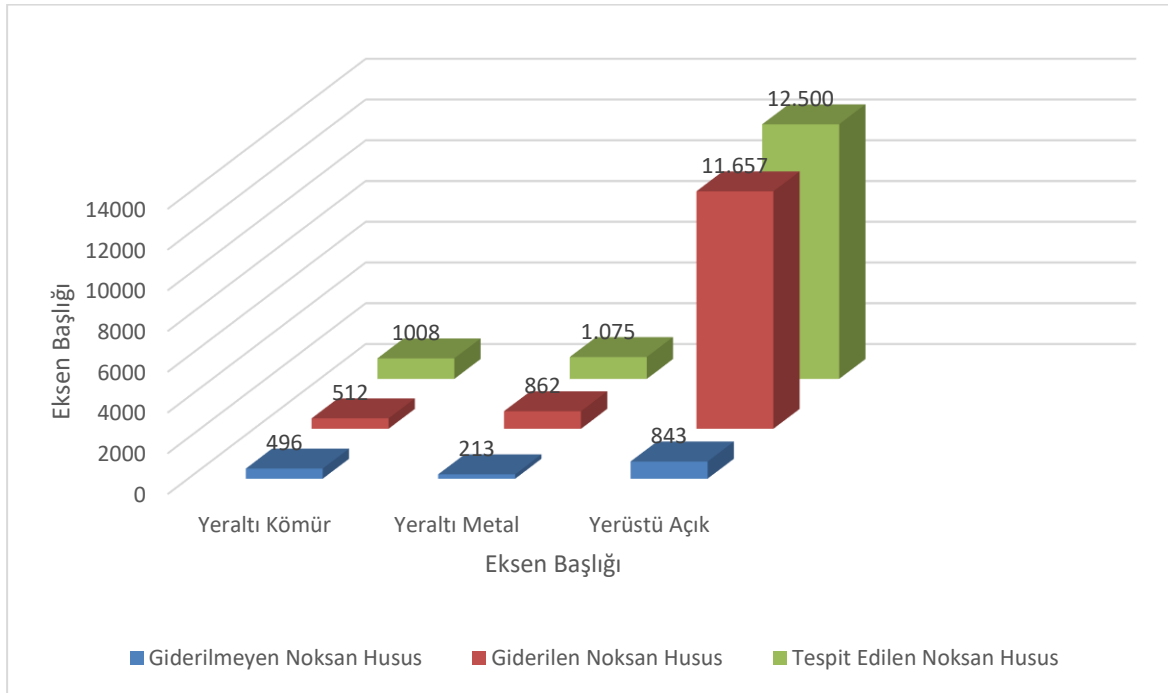
- Teftişlerde teftiş konuları ile birlikte Covid-19 salgınının olumsuz etkilerine ilişkin Bakanlığımızın bu konu özelinde yayınlamış olduğu dokümanlar da paylaşılarak bilgilendirme yapılması, işyerinde gereken önlemlerin alınıp alınmadığının denetlenmesi.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen teftişlerde tespit edilen noksan hususlar işyerinde yapılan işin niteliğine göre, Yer altı Kömür, Yer altı Metal, Yer üstü Maden işyerleri olacak şekilde 3 ana grupta incelenmiştir.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından Mart ve Aralık ayları arasında 132 müfettiş ile 61 il, 903 işyerinde gerçekleştirilen 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında toplam 14.583 noksan husus tespit edilmiştir. Tespit edilen bu noksanlıklardan 13.031 adet noksan husus işverenliklerce teftiş esnasında giderilmiş, 1.552 madde noksan husus için idari para cezası uygulanmıştır.

Tablo 3. 4- Programlı teftişler kapsamında yer alan işyerlerinde işin niteliğine göre teftişlerde tespit edilen ve giderilen noksan husus sayıları

Faaliyet Alanı	Tespit Edilen Noksan Husus	Giderilen Noksan Husus	Giderilmeyen Noksan Husus
Yer altı Kömür	1008	512	496
Yer altı Metal	1.075	862	213
Yer üstü Maden	12.500	11.657	843
Toplam	14.583	13.031	1.552

Şekil 3. 5- Tespit edilen noksanlıkların sayıları

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4.4. Teftiş Sonucu İstatistikleri

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri kapsamında yer altı üretim yöntemiyle faaliyet gösteren işletmelerde bir aylık programlar şeklinde teftişler yürütülmüş olup, söz konusu işyerlerinde iş müfettişin kanaati ile görev süresini aşmayacak şekilde teftişe ara verilmiştir. Verilen aranın dolmasına müteakip noksanlıklarının tamamını gidermeyen veya bu süre içerisinde işyerinde yeni bir noksan hususun olduğu işyerlerine idari para cezası uygulanmıştır.

Yer üstü üretim yöntemiyle faaliyet gösteren maden işletmelerinde iki ve üç aylık programlar şeklinde teftişler yürütülmüştür. İlk aşamada tespit edilen noksan hususlar ile ilgili olarak müfettişin kanaati ile görev süresini aşmayacak şekilde teftişe ara verilmiştir. Verilen aranın dolmasına müteakip noksanlıklarının tamamını gidermeyen veya bu süre içerisinde işyerinde yeni bir noksan hususun olduğu işyerlerine idari para cezası uygulanmıştır. Yapılan teftişler sırasında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan mevzuata aykırılıkların tespit edildiği işyerlerinde işin durdurulması kararı uygulanmıştır. Durdurulan işyerlerinde belirlenen işin durdurulmasına gerekçe olan mevzuata aykırılıkların dışında kalan diğer mevzuata aykırılıklar, işverenliğe tebliğ edilerek bu aykırılıkların giderilmesi için teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıkların kontrol edilerek; giderilmeyen aykırılıklar için idari para cezası uygulanmıştır.

Programlı teftiş kapsamında; 903 işyerinin teftişi yapılmıştır. Programlı teftişler kapsamında denetim gören işyerlerinden 590 işyerinde, tespit edilen tüm mevzuata aykırılıkların giderildiği ve teftiş süresi içerisinde yeni bir mevzuata aykırı husus oluşturmada çalışmalarına devam ettiği gözlenmiştir. Teftişler kapsamında 313 işyerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar giderilmemiş ve/veya teftiş süreci içerisinde yeni mevzuata aykırılıklar ortaya çıkmış olup bu işverenlere idari para cezası uygulanmıştır. İdari para cezası uygulanan işyeri sayıları Tablo 3.5’de belirtilmiştir:

Tablo 3. 5- Sektörlere göre idari para cezası yazılan işyeri sayıları

Faaliyet Alanı	İdari Para Cezası Uygulanan İşyeri Sayısı
Yer altı Kömür	71
Yer altı Metal	54
Yer üstü Açık	188
Toplam	313

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3. 6- İdari Para Cezası Uygulanan İşyerlerinin Faaliyetlerine Göre Oranları

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında toplam 18.850.336 TL idari para cezası uygulanmıştır. Uygulanan idari para cezalarının madencilik faaliyetlerine göre dağılımı Tablo 3.6'da gösterilmiştir.

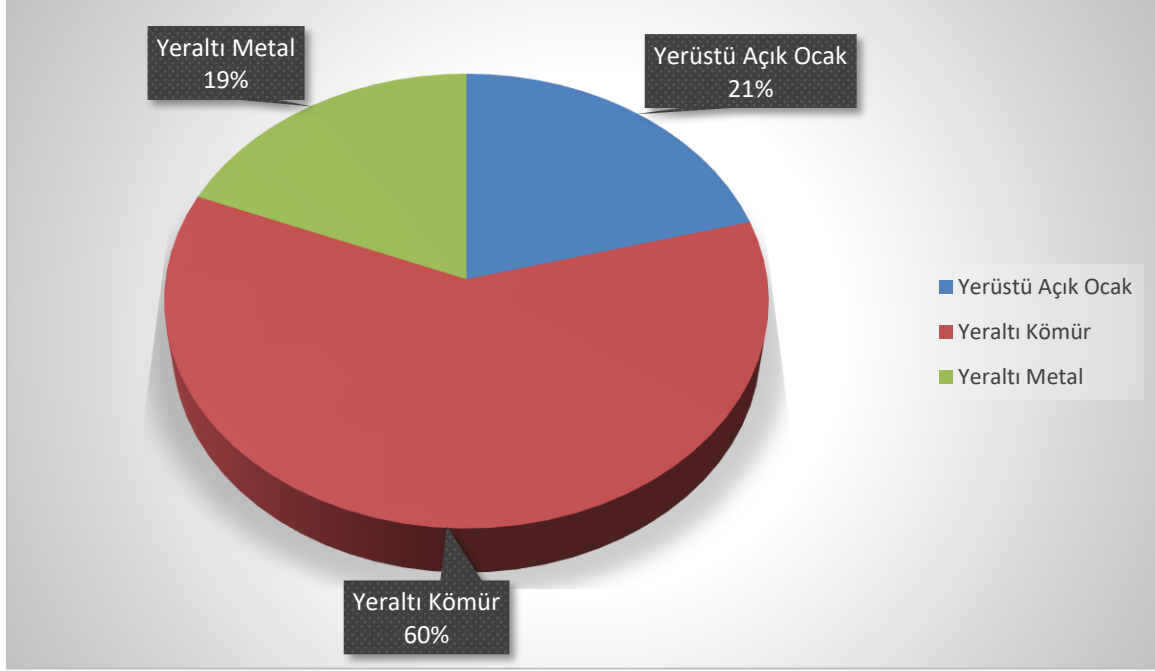
Tablo 3. 6- İdari para cezalarının madencilik faaliyetlerine göre dağılımı

Madencilik Faaliyetleri	İdari Para Cezası Miktarı (TL)
Yer üstü Ocak	3.922.106 TL
Yer altı Kömür	11.382.954 TL
Yer altı Metal	3.545.276 TL
Toplam	18.850.336 TL

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İdari para cezalarının madencilik faaliyetlerine göre yüzdelik dağılımları Şekil 3.7'de gösterilmiştir.

Şekil 3. 7- İdari para cezası miktarlarının madencilik faaliyetlerine göre dağılım oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR

2021 yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında gerçekleştirilen teftişlerde tespit edilen noksan hususlar işyerinde yapılan işin niteliğine aşağıda belirtilen 3 ana grupta incelenmiştir.

- Yer altı Kömür
- Yer altı Metal
- Yer üstü Maden İşyerleri(Metal, Kömür, Taş Ocağı vb.)

Yapılan programlı teftiş sonucunda tespit edilen noksan hususlar ana başlıklar altında sınıflandırılmış, tespit edilme, giderilme ve iyileştirme oranlarına yer verilecek şekilde tablolar hazırlanmıştır. Yukarıda belirtilen 3 ana başlık için ayrı ayrı tablolar oluşturulmuştur.

Yer altı kömür madeni işyerlerinde yapılan programlı teftişler bir aylık programlar şeklinde yürütülmüş olup tespit edilen noksan hususlar ile ilgili olarak teftiş sırasında giderilmemiş olan noksan hususlara idari para cezası uygulanması istenmiştir. Yer altı kömür madenlerinde yapılan 95 programlı teftiş sonucunda işyerlerinde tespit edilen ve giderilen noksan hususlar ve iyileştirme oranları Tablo 4.1’de belirtilmiştir.

Tablo 4. 1- Yeraltı kömür maden işletmelerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları

Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum planının olmaması / uygun olmaması / güncel olmaması / acil durum krokisi olmaması	18	14	4	78%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum tatbikatı yapılmaması / uygun yapılmaması / periyoduna uygun yapılmaması	8	2	6	25%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Destek elemanı (Arama, kurtarma, tahliye, yangınla mücadele) görevlendirmesi yapılmaması / eksik olması/ İlkyardımcı olmaması / sayısının yetersiz olması	19	10	9	53%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Hayat hattı olmaması / eksik olması	24	10	14	42%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Kurtarma istasyonu kurulmaması / uygun olmaması	7	5	2	71%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Ocak yollarında kaçışı zorlaştıracak malzeme ve su birikintileri bulunması	13	9	4	69%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Oksijenli ferdi kurtarıcı değişim istasyonunun kurulmaması / uygun olmaması	1	1	0	100%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Oksijenli ferdi kurtarıcı olmaması / uygun olmaması	6	6	0	100%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Personel takip sistemi kurulmaması / çalışmaması / tüm çalışanları kapsamaması	23	4	19	17%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	İlkyardım odası bulunmaması / eksik malzeme bulunması	18	2	16	11%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil çıkış kapısının dışarıya açılmaması	1	0	1	0%
Covid-19 İle İlgili Tespitler		1	1	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Kapalı kaplarda etiketleme yapılmaması / Güvenlik bilgi formlarının olmaması / asılmaması	6	6	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Ocak ağızlarında heyelan, kaya ve taş vb. malzemelerin düşmesine karşı önlem alınmaması	3	3	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Ocak içi haberleşmenin olmaması / çalışmaması	7	1	6	14%
Genel Çalışma Şartları	Tehlikeli bölgelere girişin engellenmemesi	15	4	11	27%
Genel Çalışma Şartları	Termal konfor şartlarının sağlanamaması / Sıcaklık nem ölçümü yapılmaması	2	0	2	0%
Genel Çalışma Şartları	Toza maruziyete karşı önlem alınmaması	7	4	3	57%
Genel Çalışma Şartları	Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması	23	20	3	87%
Genel Çalışma Şartları	Uygun olmayan merdivenlerin kullanılması	6	6	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması	13	13	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Elle ağır malzeme taşınması	1	0	1	0%
Genel Çalışma Şartları	Kimyasal malzemelerle (aşındırıcı, tahriş edici vb.) çalışılan bölümde göz duşu bulunmaması	2	2	0	100%
Havalandırma	Baraj arkasında havalandırma ölçümlerinin yapılmaması	6	2	4	33%
Havalandırma	Birinin durması halinde diğerinin derhal-otomatik olarak çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunmaması	5	0	5	0%
Havalandırma	Enerji kesilmesi halinde devreye girecek yedek enerji kaynağı olmaması	7	1	6	14%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Havalandırma	Gaz ve hava ölçüm değerlerinin mevzuata belirtilen değerlere uygun olmaması	5	0	5	0%
Havalandırma	Gaz ölçümlerinin yapılmaması ve gaz ölçüm defteri tutulmaması	8	1	7	13%
Havalandırma	Hava ölçüm istasyonunun olmaması	1	0	1	0%
Havalandırma	Hava hızının sınır değerinin altında / üstünde olması / ölçüm yapılmaması	13	2	11	15%
Havalandırma	Hava kapısı / perdesi yapılmamış olması / uygun olmaması	1	1	0	100%
Havalandırma	Havalandırma grubunda istenmeyen devre dışı kalmaları bildirecek otomatik alarm sisteminin olmaması	9	0	9	0%
Havalandırma	Havalandırmanın kısa devre yapmasını önleyecek tedbir alınmaması	5	2	3	40%
Havalandırma	Merkezi gaz izleme sensörlerinin eksik olması / olmaması	31	8	23	26%
Havalandırma	Merkezi gaz izleme sensörlerinin kalibrasyonlarının olmaması	8	5	3	63%
Havalandırma	Sensörlerin uygun şekilde konumlandırılmaması	9	9	0	100%
Havalandırma	Seyyar gaz ölçüm cihazı olmaması / yetersiz olması	13	6	7	46%
Havalandırma	Seyyar gaz ölçüm cihazının kalibrasyonunun yapılmaması	10	6	4	60%
Havalandırma	Vantüplerin çalışma alanından uzakta kalması	5	5	0	100%
Havalandırma	Havalandırmanın ters çevrilebilir nitelikte olmaması	6	0	6	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Acil durdurma tertibatının olmaması	12	2	10	17%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerde geri tepme ventiline olmaması / manometrelerinin çalışmaması	3	3	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerin uygun depolanmaması / taşınmaması	5	5	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrikle temas tehlikesi	25	19	6	76%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrikli ekipmanların exproof olmaması / exproof ekipmanların arızalı olması	38	4	34	11%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hareketli parça ile temas tehlikesi	43	37	6	86%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hava tankının uygun şekilde konumlandırılmaması	2	2	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hayat hattının, vantüp vb. alev yürütmez özellikte olmaması	3	2	1	67%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaldırma ve taşıma araçlarının alt limit, Üst limit ve yatay hareket sınırlandırıcı sistemlerinin olmaması	4	2	2	50%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaçak akım rölesi olmaması	4	3	1	75%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Paratoner tesis edilmemesi	3	0	3	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Vantüplerin yırtık, delik vb. nedenlerle uygun olmaması	4	2	2	50%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Yerüstü tesislerinde gerekli bölümlerde lokal havalandırma bulunmaması	1	1	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İnsan nakli için kullanılacak mekanik taşıma sistemi bulunmaması / uygun olmaması	19	7	12	37%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarında operatörün bulunduğu bölümde malzeme düşme veya çarpmasına karşı önlem alınmaması	10	8	2	80%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarının / tesislerin sesli ve ışıklı ikazlarının olmaması / çalışmaması	10	2	8	20%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaldırma kancasında emniyet mandalı olmaması	1	0	1	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İletkenlerin ve elektrikli aygıtların gerilimi kesecek devre kesici bulunmaması / arızalı olması	4	0	4	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hızır atölyesindeki aydınlatmanın kapalı tipte olmaması	1	1	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Manevra yerlerinde / vagonların kancalandığı yerlerde aydınlatma olmaması	6	3	3	50%
Sağlık Gözetimi	Çalışanların işe giriş/periyojik sağlık raporlarının olmaması/süresinin geçmesi/uygun olmaması	11	7	4	64%
Sosyal Tesisler	Duş tesisi, lavabo, tuvalet bulunmaması	3	1	2	33%
Sosyal Tesisler	Sosyal tesislerin uygun olmaması	1	1	0	100%
Sosyal Tesisler	Soyunma odasının uygun olmaması / olmaması	3	3	0	100%
Sosyal Tesisler	Çalışanlar için elbise dolabı bulunmaması / uygun olmaması	5	0	5	0%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tahkimat	Galerilerde kesit daralması olması	12	6	6	50%
Tahkimat	Ocakta kavlak sökümü yapılmaması	1	0	1	0%
Tahkimat	Tahkimatın eksik olması / deforme olması / kırılması / kama fırça vb. eksikliği	54	17	37	31%
Tahkimat	Çalışma alanında tavan ve yan kısımlarda boşluklar olması	7	4	3	57%
Tahkimat	Ayak arkasının göçertilmemesi/doldurulmaması	2	0	2	0%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Karakol yapılmaması / uygun olmaması	4	3	1	75%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Vagonların kaçmasını önlemek için emniyet halatı tesis edilmemesi	4	4	0	100%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Yeraltında iniş ve çıkışında yollarında tutamak basamak yapılmaması / uygun olmaması	16	10	6	63%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Çalışma yapılan yerin yerüstü ile ikinci bir bağlantısının bulunmaması	6	0	6	0%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	İki galeri arası topuk 30 metreden az olması	1	0	1	0%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Sığınma cebi yapılmamıştır.	2	0	2	0%
Yangın ve Patlama	Kontrol sondajı yapılmaması / uygun yapılmaması / kayıt altına alınmaması	13	0	13	0%
Yangın ve Patlama	Ocakta kullanılan bant konveyör veya donanımlarının uygun olmaması	9	2	7	22%
Yangın ve Patlama	Ocakta toz patlamasına karşı su veya toz barajları tesis edilmemesi / uygun olmaması	10	8	2	80%
Yangın ve Patlama	Yangın bekleme barajı kurulmaması	1	0	1	0%
Yangın ve Patlama	Kendiliğinden tutuşmanın önlenmesi veya erken fark edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmaması	5	0	5	0%
Yangın ve Patlama	Patlayıcı maddelerin uygun olmayan şekilde depolanması / kullanılması / taşınması	1	1	0	100%
Yangın ve Patlama	Yanabilir malzemelerin uygun şekilde depolanmaması	5	5	0	100%
Yangın ve Patlama	Patlama/Yangın riskine karşı kömürün hava ile temasının kesilmemesi	22	3	19	14%
Yangın ve Patlama	Yangınla mücadele ekipmanlarının olmaması / yetersiz olması	6	3	3	50%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yangın ve Patlama	Yer altında barajların hava sızdırmaz olmaması / numune borusunun olmaması	6	3	3	50%
Yangın ve Patlama	Yer altında kurulu bulunan barajların dayanımlarının hesaplanmaması	15	5	10	33%
Yangın ve Patlama	Yer üstü tesislerinde yangın algılama sistemi olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Basınçlı kapların periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	11	9	2	82%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Caraskalın periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Diğer sağlık personeli görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	7	7	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	24	15	9	63%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Gürültü ölçümünün yapılmaması	5	3	2	60%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Havalandırma yönergesi hazırlanmaması / güncel olmaması	6	3	3	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Havalandırma sisteminin detaylarını kapsayan havalandırma planının olmaması	4	2	2	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kazanın periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	4	4	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kişisel koruyucu donanımların verilmemesi / kullanılmaması	6	5	1	83%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kompresörün periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	9	9	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Nakliyat yönergesi bulunmaması / uygun olmaması	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Paratoner tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	12	11	1	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Risk değerlendirmesinin mevzuata uygun şekilde hazırlanmaması	11	8	3	73%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Sağlık ve güvenlik dokümanı olmaması / uygun olmaması	5	0	5	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Tahkimat yönergesi hazırlanmaması	2	1	1	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Titreşim ölçümünün yapılmaması	3	2	1	67%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	23	20	3	87%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Toz ölçümünün yapılmaması	7	2	5	29%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Trafonun periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Jeneratörün periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Vincin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	15	10	5	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yangın söndürme cihazlarının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	4	3	1	75%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yeraltı ocağının elektrik şebeke planının hazırlanmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yükleyicinin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	6	6	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışan temsilcisi görevlendirilmemesi	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İmalat haritası bulunmaması / uygun olmaması	10	3	7	30%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş güvenliği uzmanı görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	3	3	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /süresinin yetersiz olması	13	12	1	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulmaması/ uygun olmaması	4	2	2	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyeri hekimi görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	6	6	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yangından korunma planı hazırlanmaması	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Patlamayı önleme planı hazırlanmamıştır	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Zararlı ortam havasından korunma planı hazırlanmamıştır.	2	0	2	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Bakım planı hazırlanmamıştır.	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Gaz izleme sisteminin izlenmesi, personelin çalışma usul ve esaslarının belirlendiği talimat hazırlanarak çalışana tebliğ edilmemiştir.	1	0	1	0%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kömürün gaz içeriğinin hesaplanmasına ilişkin rapor (desorpsiyon raporu) bulunmaması	2	0	2	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Ocak sahasında mevcut yer altı su kaynakları ile muhtemel su kaynaklarının yerlerini belirlenmesi amacıyla ibraz edilen belge, rapor tekniği ile uzmanlarca hazırlanmamıştır.	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Vardiya için sorumlu kişi ataması yapılmaması	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışan yanında nezaretçi bulunmaması	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Birbirinden bağımsız çalışan her ekipte seygar gaz ölçüm cihazının olmaması	1	0	1	0%

Yer altı kömür madeni işyerlerinde tespit edilen noksan hususlara ait verilerin yer aldığı Tablo 4.1 incelendiğinde; yapılan teftişlerde en çok tespit edilen hususlar şu şekildedir;

- Tahkimatın eksik olması / deforme olması / kırılması / kama fırça vb. eksikliği
- Hareketli parça ile temas tehlikesi
- Elektrikli ekipmanların exproof olmaması / exproof ekipmanların arızalı olması
- Merkezi gaz izleme sensörlerinin eksik olması / olmaması
- Elektrikle temas tehlikesi,

Yapılan teftişlerde tespit edilmesini müteakip işverenlerce teftiş süresi içerisinde giderilme oranı en yüksek olan noksan hususlar şu şekildedir;

- Hareketli parça ile temas tehlikesi
- Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması
- Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Tahkimatın eksik olması / deforme olması / kırılması / kama fırça vb. eksikliği

Yapılan teftişlerde tespit edilen ve en fazla idari para cezası önerilmesi yoluna başvurulmuş noksan hususlar şu şekildedir;

- Tahkimatın eksik olması / deforme olması / kırılması / kama fırça vb. eksikliği
- Elektrikli ekipmanların exproof olmaması / exproof ekipmanların arızalı olması
- Merkezi gaz izleme sensörlerinin eksik olması / olmaması
- Personel takip sistemi kurulmaması / çalışmaması / tüm çalışanları kapsamaması
- Yangın riskine karşı kömürün hava ile temasının kesilmemesi

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yer altı metal madeni işyerlerinde yapılan programlı teftişler tek aylık program olarak yürütülmüş olup, tespit edilen noksan hususlar ile ilgili olarak teftiş sırasında giderilmemiş olan noksan hususlara idari para cezası uygulanması istenmiştir. İşyerlerinde yapılmış olan 115 programlı teftiş sonucunda işyerlerinde tespit edilen ve giderilen noksan hususlar ve iyileştirme oranları Tablo 4.2’de belirtilmiştir.

Tablo 4. 2- Yer altı (metal) maden işletmelerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları

Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum planının olmaması / uygun olmaması / güncel olmaması / acil durum krokisi olmaması	22	20	2	91%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum tatbikatı yapılmaması / uygun yapılmaması / periyoduna uygun yapılmaması	13	12	1	92%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Destek elemanı (Arama, kurtarma, tahliye, yangınla mücadele) görevlendirmesi yapılmaması / eksik olması/ İlkyardımcı olmaması / sayısının yetersiz olması	25	19	6	76%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Hayat hattı olmaması / eksik olması	26	14	12	54%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Kişisel solunum koruma cihazı olmaması / uygun olmaması	6	4	2	67%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Kurtarma istasyonu kurulmaması / uygun olmaması	7	4	3	57%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Ocak yollarında kaçışı zorlaştıracak malzeme ve su birikintileri bulunması	15	14	1	93%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Personel takip sistemi kurulmaması / çalışmaması / tüm çalışanları kapsamaması	27	11	16	41%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Sığınma odası olmaması / uygun olmaması	13	11	2	85%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	İlkyardım odası bulunmaması	13	12	1	92%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	İlkyardım malzemesi bulunmaması/eksik olması	2	2	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Kurtarma Planı olmaması	3	2	1	67%
Genel Çalışma Şartları	Kapalı kaplarda etiketleme yapılmaması / Güvenlik bilgi formlarının olmaması / asılmaması	10	10	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Ocak ağızlarında heyelan, kaya ve taş vb. malzemelerin düşmesine karşı önlem alınmaması	3	3	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Ocak içerisinde yanıcı malzemelerin bulunması	9	9	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Ocak içi haberleşmenin olmaması / çalışmaması	18	12	6	67%
Genel Çalışma Şartları	Ocakta aydınlatmanın yeterli olmaması	18	13	5	72%
Genel Çalışma Şartları	Tehlikeli bölgelere girişin engellenmemesi	23	22	1	96%
Genel Çalışma Şartları	Termal konfor şartlarının sağlanamaması / Sıcaklık nem ölçümü yapılmaması	6	4	2	67%
Genel Çalışma Şartları	Termal konfor şartlarının sağlanmaması	2	2		100%
Genel Çalışma Şartları	Toza maruziyete karşı önlem alınmaması	9	1	8	11%
Genel Çalışma Şartları	Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması	53	51	2	96%
Genel Çalışma Şartları	Uygun olmayan merdivenlerin kullanılması	7	5	2	71%
Genel Çalışma Şartları	Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması	50	44	6	88%
Havalandırma	Gaz ölçüm cihazlarının kalibrasyonunun olmaması	8	7	1	88%
Havalandırma	Birbirinden bağımsız çalışan ekiplerde gaz ölçüm cihazı olmaması	1	0	1	0%
Havalandırma	Hava hızının uygun olmaması	7	5	2	71%
Havalandırma	Hava kapısı / perdesi yapılmamış olması / uygun olmaması	6	6	0	100%
Havalandırma	Hava ölçüm istasyonlarının kurulmaması	10	10	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Havalandırma	Havalandırma grubunun gerekmesi halinde devre dışı kaldığını bildirecek otomatik alarm sisteminin olmaması	21	9	12	43%
Havalandırma	Havalandırma grubunun gerekmesi halinde enerji kesildiğinde devreye girecek yedek enerji kaynağı olmaması	7	4	3	57%
Havalandırma	Havalandırmanın değerlerinin uygun olmaması	11	8	3	73%
Havalandırma	Havalandırmanın kısa devre yapmasını önleyecek tedbir alınmaması	8	3	5	38%
Havalandırma	Vantüplerin yırtık, delik vb. nedenlerle uygun olmaması	10	10	0	100%
Havalandırma	Vantüplerin çalışma alanından uzakta kalması	4	4	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Acil durdurma tertibatının olmaması	5	4	1	80%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerde geri tepme ventilinin olmaması / manometrelerinin çalışmaması	21	20	1	95%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerin uygun depolanmaması / taşınmaması	12	12	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrikle temas tehlikesi	43	37	6	86%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hareketli parça ile temas tehlikesi	25	24	1	96%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hava tankının uygun şekilde konumlandırılmaması	3	2	1	67%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hayat hattının, vantüp vb. alev yürütmez özellikte olmaması	3	1	2	33%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaldırma ve taşıma araçlarının alt limit, Üst limit ve yatay hareket sınırlandırıcı sistemlerinin olmaması	1	0	1	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaçak akım rölesi olmaması	12	9	3	75%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Paratoner tesis edilmemesi	3	2	1	67%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Yer üstü tesislerinde gerekli bölümlerde lokal havalandırma bulunmaması	4	2	2	50%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İnsan nakli için kullanılacak mekanik taşıma sistemi bulunmaması / uygun olmaması	5	0	5	0%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarında operatörün bulunduğu bölümde malzeme düşme veya çarpmasına karşı önlem alınmaması	6	5	1	83%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş makinesinin düşme riskine karşı önlem alınmamıştır.	2	1	1	50%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarının / tesislerin sesli ve ışıklı ikazlarının olmaması / çalışmaması	14	14	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Parça fırlaması kopması riski	1	0	1	0%
Sağlık Gözetimi	Çalışanların işe giriş/periodyk sağlık raporlarının olmaması/süresinin geçmesi/uygun olmaması	19	18	1	95%
Sosyal Tesisler	Dinlenme alanı oluşturulmaması	1	1	0	100%
Sosyal Tesisler	Duş tesisi, lavabo, tuvalet bulunmaması	3	1	2	33%
Sosyal Tesisler	Duşlarda sıcak su olmaması	1	0	1	0%
Sosyal Tesisler	Sosyal tesislerde hijyen koşullarının sağlanmaması	1	1	0	100%
Sosyal Tesisler	Sosyal tesislerin uygun olmaması	3	3	0	100%
Sosyal Tesisler	Soyunma odasının uygun olmaması / olmaması	6	2	4	33%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Sosyal Tesisler	Çalışanlar için elbise dolabı bulunmaması / uygun olmaması	3	1	2	33%
Tahkimat	Galerilerde kesit daralması olması	1	1	0	100%
Tahkimat	Ocakta kavlak sökümlü yapılmaması	11	10	1	91%
Tahkimat	Tahkimatın eksik olması / deforme olması / kırılması / kama fırça vb. eksikliği	22	15	7	68%
Tahkimat	Çalışma alanında tavan ve yan kısımlarda boşluklar olması	2	1	1	50%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Yeraltında iniş ve çıkışında yollarında tutamak basamak yapılmaması / uygun olmaması	7	4	3	57%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Çalışma yapılan yerin yerüstü ile ikinci bir bağlantısının bulunmaması	4	0	4	0%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Eğimi 18 dereceyi geçen desandrede mekanik vasıta tesis edilmemiştir.	1	0	1	0%
Yangın ve Patlama	Patlayıcı maddelerin uygun olmayan şekilde depolanması / kullanılması / taşınması	10	4	6	40%
Yangın ve Patlama	Sağlık ve güvenlik dokümanında öngörülmesine rağmen kontrol sondajı yapılmaması / Kontrol Sondajına ilişkin değerlendirme yapılmaması	8	6	2	75%
Yangın ve Patlama	Yanabilir malzemelerin uygun şekilde depolanmaması	1	1	0	100%
Yangın ve Patlama	Yangınla mücadele ekipmanlarının olmaması / yetersiz olması	21	19	2	90%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Basınçlı kapların periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	11	11	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Caraskalın periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	7	6	1	86%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Diğer sağlık personeli görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	6	6	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	46	36	10	78%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Gürültü ölçümünün yapılmaması	7	4	3	57%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Havalandırma yönergesi hazırlanmaması / güncel olmaması	6	5	1	83%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kazanın periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	2	1	1	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kişisel koruyucu donanımların verilmemesi / kullanılmaması	8	7	1	88%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kompresörün periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	14	13	1	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Mazot tankına ait periyodik kontrol raporu olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Manyetonun bakımının yapılmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Nakliyat yönergesi bulunmaması / uygun olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Paratoner tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	23	21	2	91%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Patlayıcı madde yönergesi hazırlanmaması / uygun olmaması	4	4	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Risk değerlendirmesinin mevzuata uygun şekilde hazırlanmaması	5	4	1	80%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Sağlık ve güvenlik dokümanı olmaması / uygun olmaması	4	4	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Titreşim ölçümünün yapılmaması	9	8	1	89%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	41	34	7	83%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Toz ölçümünün yapılmaması	6	4	2	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Trafonun periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	2	2	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Vincin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	16	15	1	94%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yangın söndürme cihazlarının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	14	13	1	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yer altı ocağının elektrik şebeke planının hazırlanmaması	5	3	2	60%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yükleyicinin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	5	5	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışan temsilcisi görevlendirilmemesi	2	2	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İmalat haritası bulunmaması / uygun olmaması	8	5	3	63%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş güvenliği uzmanı görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	9	9	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /sürenin yetersiz olması	10	8	2	80%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulmaması/ uygun olmaması	2	2	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyeri hekimi görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	5	5	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Mazot dolun talimatının olmaması	3	3	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Egzoz gazına/emisyonuna karşı önlem alınmaması	4	3	1	75%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışma talimatının olmaması	5	5	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Sel, Su Baskını Riskine Dair Rapor/Hidrojeolojik rapor	2	1	1	50%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Havalandırma tesisatının kontrolünün yapılmaması	6	6	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kimyasalların yayılımı/dağılımına karşı önlem alınmaması	8	8	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kaldırma kancasında emniyet mandalının olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kafes koşum düzeninin muayene edilmemesi	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kafesin yapımında uygulanacak güvenlik katsayısının 12 olduğunu gösterir belge bulunmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Etiketleme kitleme sistemi olmaması	3	3	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Tahliye cihazı kontrol belgesinin olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Vinç halatına ilişkin TSE belgesi olmaması	1	1	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyerinin tertip ve düzeninin sağlanmaması	1	1	0	100%

Yer altı metal madeni işyerlerinde tespit edilen noksan hususlara ait verilerin yer aldığı Tablo 4.2 incelendiğinde; yapılan teftişlerde en çok tespit edilen hususlar şu şekildedir;

- Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması
- Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması
- Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması

Yapılan teftişlerde tespit edilmesini müteakip işverenlerce teftiş süresi içerisinde giderilme oranı en yüksek olan noksan hususlar şu şekildedir;

- Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması
- Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması
- Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması

Yapılan teftişlerde tespit edilen ve en fazla idari para cezası önerilmesi yoluna başvuru noksan hususlar şu şekildedir;

- Personel takip sistemi kurulmaması / çalışmaması / tüm çalışanları kapsamaması
- Hayat hattı olmaması / eksik olması
- Havalandırma grubunun gerekmesi halinde devre dışı kalmaları bildirecek otomatik alarm sisteminin olmaması
- Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması
- Toza maruziyete karşı önlem alınmaması

Yer üstü maden işyerlerinde yapılan programlı teftişler üç aylık olarak yürütülmüş teftiş aşamasında tespit edilen hususlara ilişkin işverenin talebi ve müfettişin talebi uygun görmesi üzerine noksan hususların giderilmesi için teftişe ara verilmiş, verilen süre sonunda işyerine tekrar gidilerek teftiş tamamlanmıştır. İşyerlerinde yapılan 693 programlı teftiş

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

sonucunda giderilmemiş olan noksan hususlara idari para cezası uygulanması istenmiştir. Yapılan teftişler sonucunda işyerlerinde tespit edilen ve giderilen noksan hususlar ve iyileştirme oranları Tablo 4.3’de belirtilmiştir.

Tablo 4. 3- Yer üstü madenleri (kömür, metal, mermer, diğer) grubuna ilişkin yapılan işyerlerinde yürütülen teftişlere ilişkin tespit edilen ve giderilen noksan sayıları ve iyileştirme oranları

Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum planının olmaması / uygun olmaması / güncel olmaması / acil durum krokisi olmaması	291	280	11	96%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum tatbikatı yapılmaması/ uygun yapılmaması / periyoduna uygun yapılmaması	268	260	8	97%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil durum uyarı ve haberleşme sisteminin olmaması	72	70	2	97%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil çıkış kapılarının uygun olmaması /Acil çıkış yollarında ve kapılarında acil durum aydınlatmasının olmaması	25	25	0	100%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Destek elemanı (Arama, kurtarma, tahliye, yangınla mücadele) görevlendirmesi yapılmaması / eksik olması/ İlkyardımcı olmaması / sayısının yetersiz olması	232	207	25	89%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	İlk yardım malzemesinin yetersiz olması	73	73	0	100%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	İlk yardım odası olmaması	32	31	1	97%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Kurtarma istasyonunun kurulup kurulmayacağı belirlenmemesi/ olmaması	17	16	1	94%
Arama, Kurtarma ve Acil Durum	Acil toplanma yeri olmaması	2	2	0	100%
Covid-19 İle İlgili Tespitler		59	56	3	95%
Genel Çalışma Şartları	Aydınlatmanın yetersiz olması / uygun olmaması	40	40	0	100%
Genel Çalışma Şartları	Genel Çalışma Şartları > Blokların devrilme riskine karşı önlem alınmaması	66	63	3	95%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Genel Çalışma Şartları	Kademe (Basamak) yüksekliğinin fazla olması / Şev açılarının uygun olmaması	162	73	89	45%
Genel Çalışma Şartları	Kademe genişliğinin uygun olmaması	51	30	21	59%
Genel Çalışma Şartları	Kapalı kaplarda etiketleme yapılmaması / Güvenlik bilgi formlarının olmaması / asılmaması	59	57	2	97%
Genel Çalışma Şartları	Kayaç akma veya düşme riski bulunması /Kavlak kontrolü yapılarak kayıt altına alınmaması	363	340	23	94%
Genel Çalışma Şartları	Kimyasalların uygun şekilde depolanmaması	31	30	1	97%
Genel Çalışma Şartları	Malzeme düşmesi	120	114	6	95%
Genel Çalışma Şartları	Tehlikeli bölgelere / Çalışma alanlarına yetkisiz girişin engellenmemesi	273	265	8	97%
Genel Çalışma Şartları	Ters ıskarpa uygulanması	20	9	11	45%
Genel Çalışma Şartları	Toza maruziyete karşı önlem alınmaması	41	35	6	85%
Genel Çalışma Şartları	Uyarı ve ikaz levha ve işaretlerinin olmaması / yetersiz olması	394	375	19	95%
Genel Çalışma Şartları	Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması	641	601	40	94%
Genel Çalışma Şartları	Araçların devrilme riskine karşı önlem alınmaması	11	6	5	55%
Genel Çalışma Şartları	İş makinelerinin düşme tehlikesine karşı önlem alınmaması	37	25	12	68%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Acil durdurma tertibatının olmaması	176	156	20	89%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Bant konveyörlerin olduğu bölümde güvenli geçiş bölgeleri oluşturulmaması	53	51	2	96%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerde tepme ventilinin olmaması / manometrelerinin çalışmaması	210	198	12	94%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerin uygun depolanmaması /taşınmaması	132	126	6	95%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Basınçlı tüplerinin emniyet başlıklarının olmaması	15	14	1	93%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrik panolarının önlerine yalıtkan malzeme konulmaması	63	63	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrik panosuna erişimin engellenmesi	86	79	7	92%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Elektrikle temas tehlikesi	513	474	39	92%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Gerekli bölümlerde lokal havalandırma bulunmaması	26	25	1	96%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hareketli parçalara temas tehlikesi	616	602	14	98%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hava tankının patlama riskine karşı dayanıklı bölgeye alınmaması	92	88	4	96%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Hava tankının uygun şekilde konumlandırılmaması	25	25	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaldırma araçlarının emniyet mandalının olmaması	42	42	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaldırma ve taşıma araçlarının alt limit, üst limit ve yatay hareket sınırları sistemlerinin olmaması	24	24	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kapıların devrilme riskine karşı önlem alınmaması	8	8	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Kaçak akım rölesi olmaması	203	179	24	88%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	LPG bulunan bölgelerde gaz algılama detektörünün olmaması	53	51	2	96%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Mazot tankı / yağ deposu / kimyasallar için akma ve sızmalara karşı önlem alınmaması	104	102	2	98%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Paratoner tesisatının olmaması / yıldırıma karşı önlem alınmaması	83	71	12	86%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Parça fırlamasına tehlikesi	154	147	7	95%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Sayalama ve dağ kesim makinalarında elmas tel kopmasına karşı önlem alınmaması	77	75	2	97%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Statik elektriğe karşı önlem alınmaması	46	45	1	98%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Uygun olmayan şekilde depolama yapılması	17	16	1	94%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Yakıt tankı, trafo vb. iş ekipmanlarının çarpma riskine karşı korunmaması	14	13	1	93%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarında operatörün bulunduğu bölümde malzeme düşme veya çarpmasına karşı önlem alınmaması	104	99	5	95%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarının / tesislerin sesli ve ışıklı ikazlarının olmaması / çalışmaması	246	240	6	98%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarının gövde güvenlik topraklamalarının yapılmaması	104	100	4	96%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanlarının çalışma talimatlarının üzerinde olmaması	151	151	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş ekipmanının kumandasının uygun olmaması	64	64	0	100%
Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	Bakım onarım gibi çalışmalarda etiketleme/kilitleme sisteminin olmaması	27	27	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mekanik ve Elektrikli Ekipman ve Tesisler	İş makinesi önünde koruyucu olmaması	2	1	1	50%
Sağlık Gözetimi	Çalışanların işe giriş/periodyk sağlık raporlarının olmaması/süresinin geçmesi/uygun olmaması	475	442	33	93%
Sağlık Gözetimi	Çalışanların akciğer grafilerinin olmaması / hekimce belirlenen sürenin geçmiş olması	17	15	2	88%
Sağlık Gözetimi	Çalışanların odyometrik testlerinin olmaması / hekimce belirlenen sürenin geçmiş olması	5	5	0	100%
Sağlık Gözetimi	Meslek hastalığı ile ilgili değerlendirme yapılmaması	9	9	0	100%
Sosyal Tesisler	Dinlenme alanı oluşturulmaması	7	5	2	71%
Sosyal Tesisler	Duş tesisi, lavabo, tuvalet bulunmaması	35	35	0	100%
Sosyal Tesisler	Duşlarda sıcak su olmaması	1	1	0	100%
Sosyal Tesisler	Sosyal tesislerde hijyen koşullarının sağlanmaması	59	55	4	93%
Sosyal Tesisler	Sosyal tesislerin uygun olmaması	21	21	0	100%
Sosyal Tesisler	Soyunma odasının uygun olmaması / olmaması	32	30	2	94%
Sosyal Tesisler	Çalışanlar için elbise dolabı bulunmaması / uygun olmaması	25	21	4	84%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Araç ve yaya yollarının belirlenmemesi	31	30	1	97%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Kaçış rampası oluşturulmaması	23	23	0	100%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Trafik düzenlemesinin yapılmaması / işaretlemelerinin olmaması / Trafik düzenlemesi yapılmaması	212	210	2	99%
Ulaşım Yolları ve Nakliyat Sistemleri	Yolların uygun olmaması	245	228	17	93%
Yangın ve Patlama	Patlayıcı maddelere ilişkin yönerge hazırlanmaması	35	35	0	100%
Yangın ve Patlama	Patlayıcı maddelerin uygun olmayan şekilde depolanması / kullanılması / taşınması	25	23	2	92%
Yangın ve Patlama	Yanabilir malzemelerin uygun şekilde depolanmaması	9	8	1	89%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yangın ve Patlama	Yangın algılama sisteminin olmaması	65	60	5	92%
Yangın ve Patlama	Yangın söndürme ekipmanlarının kullanım süresinin dolması	30	27	3	90%
Yangın ve Patlama	Yangınla mücadele ekipmanlarının işaretlenmemesi	14	14	0	100%
Yangın ve Patlama	Yangınla mücadele ekipmanlarının olmaması / yetersiz olması	170	167	3	98%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Aydınlatma ölçümlerinin yapılmaması / uygun olmaması	16	14	2	88%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Açık işletme yönergesinin bulunmaması / uygun olmaması	210	206	4	98%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Bakım onarım planının hazırlanmaması	71	65	6	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Caraskalın/krikonun periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	45	41	4	91%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Destek elemanlarına eğitim verilmemesi	57	52	5	91%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Diğer sağlık personeli görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	69	68	1	99%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Diğer sağlık personelinin görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmemesi	3	3	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	463	424	39	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Forkliftin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	104	97	7	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Gürültü maruziyeti önleme eylem planı hazırlanmaması	13	11	2	85%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Gürültü ölçümü yapılmaması	51	51	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kazıcı yükleyici iş makinelerinin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	97	80	17	82%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Delici makinelerin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	12	8	4	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kamyon periyodik kontrol	18	12	6	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Hidroforun periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	35	33	2	94%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kazanın periyodik kontrolünün yapılmaması	27	25	2	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Jeneratör periyodik kontrolünün yapılmaması	7	7	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kişisel koruyucu donanım verilmemesi / kullanılmaması / uygun olmaması	76	75	1	99%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kompresör ve hava tankının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	334	310	24	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	LPG tankının periyodik kontrolü yapılmaması	9	6	3	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Mazot/yakıt tankının periyodik kontrolünün yapılmaması	16	16	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Onaylı defter bulunmaması / uygun tutulmaması	20	20	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Operatör belgesi olmaması	20	17	3	85%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Paratoner tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması / etki alanının belirtilmemiş olması	236	218	18	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Patlamadan korunma dokümanı hazırlanmaması / uygun olmaması	11	10	1	91%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Risk değerlendirmesi yapılmaması	10	9	1	90%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Risk değerlendirmesinin mevzuata uygun şekilde hazırlanmaması	212	202	10	95%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Sağlık ve güvenlik dokümanının olmaması /işyerinin mevcut durumunu yansıtmaması / işyerine özgü olmaması	125	121	4	97%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Titreşim maruziyeti önleme eylem planı hazırlanmaması	7	7	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Titreşim ölçümü yapılmaması	47	47	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontrollerin / izlemenin yapılmaması	110	95	15	86%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Topraklama tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	294	266	28	90%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Toz ölçümü yapılmaması	110	100	10	91%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Trafonun periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	17	15	2	88%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Vincin periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	86	85	1	99%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Yangın söndürme ekipmanlarının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması	69	66	3	96%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışan temsilcisi görevlendirilmemesi	32	32	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş güvenliği uzmanı görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	81	81	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş güvenliği uzmanının görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmemesi	7	7	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /sürenin yetersiz olması	607	562	45	93%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulmaması / uygun şekilde toplanmaması	34	33	1	97%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyeri hekimi görevlendirilmemesi / süresinin yetersiz olması	67	65	2	97%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyeri hekiminin uzmanının görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmemesi	16	16	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Şev stabilitesi ölçümü / heyelan takibi yapılmaması	30	19	11	63%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İmalat planının olmaması/güncel olmaması	21	18	3	86%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Ateşleyici belgesi olmaması	3	3	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışmaya başlamadan önce ekipmanın günlük kontrolü	12	11	1	92%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Taşıyıcı bant kontrolü	3	2	1	67%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Elektrik Şebeke Planının olmaması	15	15	0	100%
Noksan Sınıfı	Noksan Açıklaması	Tespit Edilen	Giderilen Noksan Sayısı	Giderilmeyen Noksan Sayısı	İyileştirme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Çalışma iş izin formu hazırlanmaması	2	2	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İş makinesini çalışır durumda terk etmek	2	2	0	100%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	İşyerinin ergonomik esaslara uygun tasarlanmaması	1	0	1	0%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Kaldırma ekipman/aksesuarlarının deforme olması	4	3	1	75%
İSG Organizasyonu ve Eğitim, Denetim	Su analiz raporunun olmaması	1	1	0	100%

Yer üstü maden İşyerlerinde tespit edilen noksan hususlara ait verilerin yer aldığı Tablo 4.3 incelendiğinde; yapılan teftişlerde en çok tespit edilen hususlar şu şekildedir;

- Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması
- Hareketli parçalara temas tehlikesi
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /sürenin yetersiz olması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Çalışanların işe giriş/periodyk sağlık raporlarının olmaması/süresinin geçmesi/uygun olmaması

Yapılan teftişlerde tespit edilmesini müteakip işverenlerce teftiş süresi içerisinde giderilme oranı en yüksek olan noksan hususlar şu şekildedir;

- Hareketli parçalara temas tehlikesi
- Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /sürenin yetersiz olması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Çalışanların işe giriş/periodyk sağlık raporlarının olmaması/süresinin geçmesi/uygun olmaması

Yapılan teftişlerde tespit edilen ve en fazla idari para cezası önerilmesi yoluna başvuru noksan hususlar şu şekildedir;

- Kademe (Basamak) yüksekliğinin fazla olması / Şev açılarının uygun olmaması
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi/ uygun olmaması /sürenin yetersiz olması
- Yüksekten düşmeye karşı önlem alınmaması
- Elektrikle temas tehlikesi
- Elektrik tesisatının periyodik kontrol raporunun olmaması / uygun olmaması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

5. BÖLÜM: SONUÇ

1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler

1.1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında yeraltı kömür madeni işletmesi olarak faaliyet gösteren 95, yer altı metal madeni olarak faaliyet gösteren 115, diğer yer üstü madeni (kömür, metal, mermer, diğer) olarak faaliyet gösteren 693 olmak üzere, toplamda 903 işyerine ulaşılmıştır.

Tablo 5. 1- Madencilik faaliyetlerine göre uygulanan idari para ceza miktarları

Madencilik Faaliyetleri	İdari Para Cezası Miktarı (TL)
Yer üstü Açık Ocak	3.922.106 TL
Yer altı Kömür	11.382.954 TL
Yer altı Metal	3.545.276 TL
Toplam	18.850.336 TL

Yer altı kömür madeni olarak faaliyet gösteren işyerlerine 11.382.954 TL, yer altı metal madeni olarak faaliyet gösteren işyerlerine 3.545.276 TL, Yer üstü maden işyerlerine ise 3.922.106 TL idari para uygulanması istenilmiştir.

Tablo 5. 2- Giderilemeyen noksan hususların mevzuat dayanakları

Kanun	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Yönetmelik	İşyeri Sayısı	İPC
4857	92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, kolaylık göstermemek	1	27.848
6331	10/4	26-1/ç		18	166.222
6331	11	26-1/d		7	38.325
6331	14/1	26-1/e		1	11.508
6331	15/1	26-1/f	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	1	45.990
6331	15/1	26-1/f		13	705.180
6331	15/2	26-1/f		3	22.995
6331	17	26-1/ğ		10	1.103.278
Kanun	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Yönetmelik	İşyeri Sayısı	İPC

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

6331	26-1/ö	26-1/ö	Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	3	235.752
6331	26-1/ö	26-1/ö		24	601.150
6331	30	26-1/n	Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	3	17.885
6331	30	26-1/n	Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	2	15.330
6331	30	26-1/n	Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	1	7.665
6331	30	26-1/n	Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	1	7.665
6331	30	26-1/n	Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği	1	7.665
6331	30	26-1/n	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	183	4.287.619
6331	30	26-1/n	İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	1	10.220
6331	30	26-1/n	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	2	15.330
6331	30	26-1/n	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	7	48.545
6331	30	26-1/n	İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	7	48.545
6331	30	26-1/n	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	26	390.248
6331	30	26-1/n	Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	5	35.770
6331	30	26-1/n	Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	335	10.778.614
6331	30	26-1/n	Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	3	28.105
Kanun	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Yönetmelik	İşyeri Sayısı	İPC
6331	30	26-1/n	Tozla Mücadele Yönetmeliği	13	99.645

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

6331	4/1-a	26-1/a		6	76.725
6735	6-2(İşçi)	23-5/b-1		1	4.716
6735	6-2(İşveren)	23-5/b-3		1	11.796
Toplam Uygulanan İdari Para Cezası Miktarı				18.850.336 TL	

Maden işletmesi olarak faaliyet gösteren 53 işyerinde hayati tehlike tespit edilmesi nedeniyle durdurma kararı uygulanmıştır. Durdurulan işyerlerinde belirlenen işin durdurulmasına gerekçe olan mevzuata aykırılıkların dışında kalan diğer mevzuata aykırılıklar, işverene tebliğ edilerek bu aykırılıkların giderilmesi için teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıklar kontrol edilerek; giderilmeyenler için idari para cezası uygulanmıştır.

Tablo 5. 3- Sektörlere göre noksan hususların dağılımı

Faaliyet Alanı	Tespit Edilen Noksan Husus	Giderilen Noksan Husus	Giderilmeyen Noksan Husus	İyileştirme Oranı
Yer altı Kömür	1.008	512	496	50,79%
Yer altı Metal	1.075	862	213	80,18%
Yer üstü Açık	12.500	11.657	843	93,25%
Toplam	14.583	13.031	1.552	89,36%

1.2. Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları

2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında teftişi gerçekleştirilen işyerlerinde tespit edilen ve teftişler sonucunda giderilmeyen 1.552 mevzuata aykırılık nedeniyle işyerlerine toplam 18.850.336 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2. Teftiş Sonuçları ile İlgili Genel Değerlendirme

İş müfettişlerinin çalışma ortamına yönelik tespitleri mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde ve teftiş süresince yaptıkları gözlemler ve incelemeler ile sınırlıdır. Teftişlerde mevzuata uygun durumun tespit edilmesi, o işyerinin teftişlerden sonra da iş sağlığı ve güvenliği yönünden uygun olarak işletileceği anlamı taşımamaktadır.

Maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinde istikrar için asıl olan güvenli madencilik ilkelerinin göz önüne alınarak işyerlerinin tasarlanması, projelendirilmesi ve bu projelerin uygulamaya geçirilmesi, faaliyete geçtikten sonra da işveren tarafından yetkin ve etkin kişilerden oluşturulan iç denetim sisteminin iyi işlemesidir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yıllık olarak planlanan ve 01.03.2021-31.12.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen “Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi” kapsamında yapılan teftiş sonuçlarına göre aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

1. Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı tarafında 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri 2021 yılı Mart-Aralık ayları arasında 132 müfettiş ile toplam 903 işyerinin teftişi yapılmıştır.

2. Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı tarafında 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri kapsamında 903 işyerinde yapılan teftişte 1.836 kadın çalışan, 72.368 erkek çalışan olmak üzere toplamda 74.204 çalışana ulaşılmıştır.

3. Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı tarafında 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri kapsamında 14.583 mevzuata aykırılık tespit edilmiş, 1.552 mevzuata aykırılık giderilmemiş, 13.031 mevzuata aykırılık ise giderilmiştir.

4. Yapılan programlı teftişlerde işyerlerinde tespit edilen genel iyileştirme oranının %89,36 olduğu görülmektedir.

5. Yapılan programlı teftişler kapsamında teftişi gerçekleştirilen işyerlerinde tespit edilen ve teftişler sonucunda giderilmeyen 1.552 mevzuata aykırılık nedeniyle işyerlerine toplam 18.850.336 TL idari para cezası uygulanmıştır.

6. Maden işletmesi olarak faaliyet gösteren 53 işyerinde hayati tehlike tespit edilmesi nedeniyle durdurma kararı uygulanmıştır. Durdurulan işyerlerinde belirlenen işin durdurulmasına gerekçe olan mevzuata aykırılıkların dışında kalan diğer mevzuata aykırılıklar, işverene tebliğ edilerek bu aykırılıkların giderilmesi için teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıklar kontrol edilerek; giderilmeyenler için idari para cezası uygulanmıştır.

2021 yılı yer altı ve yer üstü maden işyerleri denetimleri genel olarak değerlendirildiğinde; sektörün en önemli iş güvenliği eksikliklerine 4. Bölüm’de yer verilmiştir. Tespit edilen eksikliklerin yaklaşık olarak 1 ay gibi bir süre içerisinde %89,36 oranında işverenlerce giderilmiştir. Bu durum iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin işverenler tarafından alınabileceğinin ancak önlem alınması için iş sağlığı ve güvenliği teftişlerinin beklendiğini göstermektedir. Bu durum, işverenlerde ve işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yerleşmediğini göstermektedir.

Her ne kadar teftiş edilen işyerlerinde çok önemli iyileştirmeler sağlansa da işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kültürü yerleşmediği sürece bu iyileştirmelerin kalıcı ve sürdürülebilir olması ve iş kazalarının azaltılabilmesi mümkün değildir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3. Sektör/Alan Temsilcilerinin Önerileri

Yapılan denetimlerde tarafların dile getirdiği öneriler ve beklentiler;

- İş sağlığı ve güvenliği alanında hizmet aldıkları kişilerin yetersizliği veya işyerindeki faaliyetler için gerekli zamanı ayırmamaları,
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kurallarına riayet etmemeleri,
- Kayıt dışı çalışan diğer işyerleri ile aralarında yükümlülüklerin yerine getirilmesinden kaynaklanan haksız rekabetin önlenememesi,
- Mevzuatta belirtilen bazı hususların pratikte uygulanmasının zor olması nedeniyle ülke imkanlarına göre düzenlemelerin yapılması gerektiği,
- Maden işletmeleri ile ilgili kanunların ve yönetmeliklerin sık sık değiştiği ve söz konusu değişikliklerin de genel olarak yayımından itibaren yürürlüğe girdiği, bu yaklaşımın işverenleri zor durumlarda bıraktığı, değişikliklere zamanında adapte olmakta zorlandıkları, bu nedenle mevzuatta yapılan değişiklikler hakkında işverenlerin önceden bilgilendirilmesi ve değişikliğin yürürlüğe girmesi için makul bir sürenin tanınması gerektiği,
- İşyerleri arasında bilgi paylaşımının sağlanması (kaza ramak kala olayları, pratik uygulamalar vb.) ,
- Acil durumlara karşı koordinasyonun oluşturulması,
- İşyeri yöneticilerini (müdür, mühendis vb.) İSG önemi hakkında bilgilendirmeyi sağlayacak bütün işyerlerini ve işçileri kapsayacak bir politika oluşturulmasının zorunlu olduğu, bu başlıklara katkıda bulunacak şekilde sektörde aktif rol alan meslek, işveren ve işçi kuruluşlarının katılacağı toplantı, ortak iletişim ağı, panel, gözlem grupları oluşturulması vb. çalışmalarının İSG açısından çok verimli olacağı,
- İş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerini yerine getirme konusunda devletin destek vermesi gerektiği şeklinde belirtilmiştir.

4. İş Müfettişlerinin Değerlendirme ve Görüşleri

2021 yılı “Yeraltı ve Yerüstü Maden İşyerleri ile Madencilğe Dayalı Endüstriyel Tesislerde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi” kapsamında iş müfettişlerinin değerlendirme ve görüşleri şu şekildedir:

4.1. İş Güvenliği Uzmanlarına ve İşyeri Hekimlerine Yönelik Öneriler

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 8. Maddesinin 5. Fıkrasında ve İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik 8. Maddenin 3. Fıkrasına “... Bakanlık, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin görevlendirilmesi konusunda sektörel alanda özel düzenleme yapabilir. (Ek cümle: 4/4/2015-6645/1 md.) Sektörel düzenleme çerçevesinde maden ve yapı ile diğer sektörlerde öncelikli olarak hangi meslekî unvana sahip iş güvenliği uzmanlarının görev yapacağı ve bunların yanında görev yapacak diğer mesleklerle

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

sahip iş güvenliği uzmanlarının belirlenmesine dair usul ve esaslar, Bakanlıkça belirlenir.” hükümlerine yer verilmiştir. Kanun ve yönetmelikte belirtilen söz konusu iş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesi ile ilgili sektörel düzenleme henüz yapılmamıştır.

Maden işyerlerinde görev yapacak iş güvenliği uzmanlarının öncelikle maden mühendisi olması, birden fazla iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi gerektiği durumlarda da hangi formasyona sahip olması gerektiği (makine mühendisi, elektrik mühendisi v.s) ile ilgili gerekli mevzuat düzenlemesinin yapılması sağlanmalıdır.

4.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Yönetim Sistemi (İBYS)

6331 sayılı Kanununun 27’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Bakanlık, bu Kanuna göre yapılacak iş ve işlemlere ait her türlü belge veya bilgiyi, elektronik ve benzeri ortamlar üzerinden isteyebilir, arşivleyebilir, bu ortamlar üzerinden onay, yetki, bilgi ve belge verebilir." hükmüne dayanarak 2018 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Yönetim Sistemi (İBYS) iş müfettişlerinin erişimine açık değildir. İşyeri ile ilgili iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili dokümanların, bilgilerinin yüklendiği sistemin müfettişlerin ulaşımına açılması, teftiş programı hazırlamada riskli işyerlerinin tespiti, denetime gitmeden önce müfettişlerin işyeri ile ilgili detaylı ön çalışma yapılmasına da ön ayak olabilecek ve işyeri için yüksek riskli konular belirlenip risk odaklı etkin bir teftiş gerçekleştirilebilecektir.

4.3. Sistem Denetimi Yapılması

İSG profesyonellerinin görevlerini daha etkin ve verimli şekilde yerine getirmesini sağlayacak çağımızın teknolojik gelişmelerinden de faydalanılarak sistemsel çalışmalar yapılması iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasında önemli bir rol oynayacaktır.

İşyerinde iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimlerinin görevlerini yerine getirirken saha ve evraksal anlamdaki tespit ve öneriler ile ilgili yazılımlar ve uygulamalar hayata geçirilmelidir. Örneğin bir mermer ocağını ele alırsak burada rutin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışma ortamı (kavlak kontrolü, heyelan ölçümü, şev ve yolların durumu, yüksekten düşmeye karşı alınan önlemler, sağlık ve güvenlik işaretlerinin yerinde ve kullanılabilir durumda olması v.s), kullanılan iş ekipmanları (makine ekipmanların günlük periyodik kontrolleri, makine koruyucularının kullanılabilir durumda olması, elektrik tesisatı ve elektrikle temas riskine karşı alınması gerekli önlemlerin alınması v.s) ve mevzuat gereği düzenlenmesi ve işyerinde bulunması gerekli evraklar(risk değerlendirmesi, acil durum planı, İSG eğitimleri, tatbikatlar v.s) ile ilgili cep telefonu uygulamaları ile kontrol formları oluşturulması suretiyle bir sistem oluşturulabilir. Bu sistemin hayata geçirilmesi Bakanlık ve ILO işbirliği ile sektörel paydaşların da katılımı ile sağlanmalıdır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Sistemin aksayan ve eksik yönlerinin görülebilmesi ve uygulanabilirliğinin test edilmesi için pilot uygulamalar yapılmalı, işverenlere ve iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri ile bir araya gelinmeli ve toplantılar düzenlenmelidir. Gerekli görüldüğü takdirde kılavuzlar ve örnek uygulamalar ile ilgili videolar hazırlanarak paylaşılmalıdır. Sistemin kurulumu ve hayata geçirilmesi ile ilgili bir takvim belirlenmeli (örn. İki yıl) öngörülen süre sonunda çok tehlikeli sınıfta yer alan maden işyerlerinden başlanarak kademeli olarak diğer sektörlere de uygulanmalıdır.

Her işyeri özelinde görev ve sorumluluklar ile ilgili bir yönerge hazırlanmalı, kimin hangi hususları kontrol edeceği belirlenmelidir. Kontroller sonucu uygulama üzerinden düzenlenen kontrol formları iş güvenliği uzmanları tarafından öngörülecek periyotlarda sisteme yüklenmeli ve teftişte görevli iş müfettişlerine açılmalıdır. Böylece, müfettişler bu sistemin Başkanlık tarafından hazırlanacak programlar neticesinde işyerleri özelinde denetimini yapabilecektir.

Sistemin hayata geçirilmesi neticesinde iş müfettişleri işyerlerinde kayış kasnak muhafazasının takılı olmaması, kaçak akım rölesinin olmaması, elektrikle temas riskine karşı önlem alınmaması vb. iş güvenliği uzmanının yapması gereken tespitleri yapmak yerine sistem üzerinden kontrol sağlama noktasına gelebilir. İş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapan müfettişlerin kontrollerini sağladıkları işyerlerinde iş güvenliği uzmanı tarafından tespit edilen ve hemen veya termin verilmesi takdirde termin süresi sonunda giderilmeyen noksanlıkların neden giderilmediği sorgulanmalı, sistemin uygulanmadığı veya işyerini gerçek anlamda yansıtmadığı durumlarda öncesinde işyerleri uyarılmalı, sonrasında habersiz şekilde mahallinde teftiş yapılmalıdır. İşyerinde sistem üzerinden bildirilen eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesi veya yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı ve benzeri acil ve hayati tehlike arz etmesi, meslek hastalığına sebep olabilecek ortamların bulunmasına rağmen işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması hâlinde yine mahallinde teftiş yapılmalıdır.

4.4. Standart ve kılavuzlar

İş mevzuatımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili genel çerçeve belirtilmiş, detaylar verilmemiş ve AB ülkelerinde olduğu gibi detayların sorumluluğu işverene teslim edilmiştir. Ancak bu yapılırken AB’de olduğu gibi direktif ve kılavuzların hazırlanma kısmı eksik kalmıştır.

Mevcut mevzuatta tehlikelere karşı alınacak tedbirler ile ilgili çok genel hükümler bulunmakta ancak, bu hükümlerin nasıl uygulanması gerektiği ve standartları gibi konular ile ilgili nerdeyse hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Standart ve kılavuzların bir an önce tarafların da görüşü alınarak hazırlanması, maden işyeri işverenleri ve çalışanlarının

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

mevzuatta belirtilen genel hususların detayları ile ilgili belirsizliği ortadan kaldıracak, neyi nasıl yapacakları konusunda onlara rehber olacaktır. Ayrıca bu durum denetim yapanlar için de kişisel değerlendirmeler yerine uygulama birliğini tesis edecektir.

4.5. İşin Durdurulması İle İlgili Olarak:

İş müfettişlerinin maden işyerlerinde mevzuat hükümlerine göre yaptığı iş sağlığı ve güvenliği teftişlerinde; işyerinde “teknolojik gelişme, iş gücü kapasitesinin artırılması, üretim metotlarında yenilik gibi bir kısım unsurlar sağlanmadan üretim ve/veya imalat planlarına, iş programlarına aykırı hareket edilerek üretim zorlaması nedeniyle hayati tehlike oluşturacak şekilde çalışma biçimleri” uygulanıp uygulanmadığını tespit etmesi olanaksızdır. Tespit etmesi olanaksız olan bu durumun meydana gelebilecek bir kaza sonrası da doğrudan hedef göstereceği açıktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerde dolayı; İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda 4.4.2015 tarihinde yapılan değişiklikle 25. maddeye eklenen “Çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ihale ile alınan işlerde; teknolojik gelişme, iş gücü kapasitesinin artırılması, üretim metotlarında yenilik gibi bir kısım unsurlar sağlanmadan üretim ve/veya imalat planlarına, iş programlarına aykırı hareket edilerek üretim zorlaması nedeniyle hayati tehlike oluşturacak şekilde çalışma biçimleri, işin durdurulma sebebi sayılır.” şeklindeki (7.) fıkranın bu Kanun’dan ivedilikle çıkarılması ve bu hususun Maden Kanunu’nda yer alması gerekir.

Bir işyerinde tespit edilen mevzuata aykırılığın hayati tehlike olarak kabul edilmesi durumunda teftiş kesilerek işin durdurulması ile ilgili idari tedbir raporunun yazılması, o ana kadar tespit edilen hususlar ile ilgili herhangi bir işlem yapılmaması, işyerinde durdurulma kararının kaldırılmasından sonra tekrar teftişinin yapılması uygun olacaktır.

Her yıl teftiş programına alınan ve düzenli olarak teftişi yapılan işyerlerinde özellikle “İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik, Acil hallerde yapılacak işlemler, Madde 11, Ek.1” kapsamında işyerinde işin durdurulması kararı uygulanan işyerinde bir sonraki teftiş programında da aynı konuda mevzuata aykırılık tespit edilmesi durumunda, uygulanacak idari yaptırımın ruhsat iptali veya idari para cezası miktarının artırılması şeklinde düzenlemesi gerekir.

4.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

İşyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği kurulunun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapacağı tespitler, öneriler ve alacakları kararlar ile ilgili İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliğin 11. maddesinde geçen “...kurullar, yapacakları tekliflerde, bulunacakları tavsiyelerde ve verecekleri kararlarda işyerinin durumunu ve işverenin olanaklarını göz önünde bulundururlar...” hükmü ile işverenin her türlü önlemi alma yükümlülüğü ile iş

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasında maliyetin düşünülmemeyeceği ilkesi tezat oluşturmaktadır. Bu madde, bu tezadı ortadan kaldıracak şekilde tekrar düzenlenmeli veya tamamen kaldırılmalıdır.

4.7. Hayati Tehlike, Ehil Ve Yetkili Kişilerin Tanımının Yapılması

Mevzuatımızda İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik, Ek-1, İşin Acil Durdurulmasını Gerektiren Durumlar kısmında maden işyerlerinde acil durdurmayı gerektiren üç mevzuata aykırılık belirtilmiş olup bu hususlar haricinde acil durdurma gerektiren mevzuata aykırılıkların ne olduğu müfettişin acil durdurma gerektiren hususlar ile ilgili durum belirtilmiştir. Aynı yönetmeliğin 11. Maddesi'nde ise acil hallerde yapılacak işlemler şu şekilde belirtilmiştir; “Çalışanların hayatı için tehlikeli olan husus, işin durdurulması kararının alınmasına kadar geçecek süre beklenmeden tedbir alınmasını (Değişik ibare:RG-11/2/2016-29621) gerektirecek nitelikte bulunması veya Ek-1’de yer alan maden işyerlerinde acil durdurmayı gerektiren durumlara ilişkin olarak belirtilen hususların varlığının tespiti halinde teftişi yapan müfettiş durumu Kurul Başkanlığına derhal bildirerek, heyet tarafından karar alınıncaya kadar geçerli olmak kaydıyla işin durdurulmasını ilgili mülki idare amirinden talep eder.” Bu durumda işin acil durdurulmasını gerektiren hallerin üçü yönetmeliğin Ek-1 kısmında belirtilmiş işin durdurulmasına sebebiyet verecek hayati tehlikenin mevzuatta tanımı yapılmadığından uygulamada uygulama birlikteliği sağlanamamakta özellikle işverenlerce ve iş güvenliği profesyonellerince Ek-1 de yer alan maddelerin dışında herhangi bir hayati tehlikeye sebebiyet veren mevzuata aykırılıkla ilgili acil durdurma yapılması anlaşılamamaktadır.

Mevzuatımızda işin durdurulmasını gerektiren hayati tehlikelerin neler oldukları ve hangilerinin acil durdurma gerektirdiği açık şekilde yazılması uygulamadaki birlikteliği sağlayacak ve işverenlik tarafındaki kafa karışıklığının giderilmesini sağlayacak ve işyerinde durdurma işlemleri ile ilgili Bakanlığımıza karşı açılan dava yükünü de azaltacağı düşünülmektedir.

Mevzuatımızdaki görev ve yetki karmaşasına yol açan ‘ehil’, ‘yetkili’, ‘bilgili’, ‘deneyimli’ gibi kavramların tanımlarının yapılması gerekmektedir. Bu kavramların açık tanımlarının yapılması teftiş eden ile teftiş edilen arasındaki karmaşaya son verecektir.

4.8. İSG Kültürünün Oluşturulması ve Geliştirilmesi İle İlgili Öneriler

Ülkemizde meydana gelen iş kazaları, trafik kazaları istatistiklerine bakıldığında karnemizin çok iyi olduğu söylenemez. Bunların temelinde de toplumumuzun kurallara uyma ve güvenlik bilinci dolayısıyla sağlık ve güvenlik kültürü oluşmaması yatmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın çıkardığı yasalar ve çalışma hayatını teftiş etmesiyle tek başına meslek hastalıkları ve iş kazalarının en aza indirilmesi mümkün

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

değildir. Bu konuda yalnızca bu bakanlığı, bakanlık çalışanlarını sorumlu kılmak da sorunun çözümüne katkı yapmaz. Bireylerde kurallara uyma, sağlık ve güvenlik bilinci oluşturulmaması ve beyinlerde düşünce değişiminin sağlanamamasında, yasama, yürütme, yargı, bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları ve bireylerin de sorumlulukları vardır. Dolayısıyla taraflar sorumluluklarını yerine getirmek için bir sistem oluşturmalı, bu sisteme işlerlik kazandırmak için uzun vadeli bir program yapmalı ve uygulamaya koymalıdır. Bakanlığı'mız dışında diğer Kurum veya Kuruluşlara bu konuyla ilgili raporların gönderilmesi, sempozyum ve panellerde sunumlar yapılması, görsel basınla birlikteliğin olması yarar sağlayacaktır.

İşyerlerinin İSG performanslarını ölçen yazılımlar ülkemize uyarlanarak kullanılmalıdır. İşyerlerine, iş güvenliği mevzuatına uyma performans puanları verilerek, bu performans ölçüm sonuçlarına göre iş güvenliği denetimlerinde, idari ve para cezaları yanında ödül sistemine de ağırlık verilmesi ve bu alanda çalışmalar yapılması faydalı olabilir.

İş güvenliği tedbirlerini almayarak çalışanların ciddi ve kalıcı yaralanmasına ve ölümüne sebep olan tüm iş kollarındaki işverenler için tüm işyerleri kamuya ilan edilmeli, belirlenecek sürelerde kömür ocaklarında olduğu gibi kamu ihalelerine men cezası verilmelidir.

4.9. Eğitim/Öğretim

Toplumdaki bireyin, kurallara uymanın alışkanlık hale getirilmesi ve kendi sağlık ve güvenliğini talep eder durumda olması ancak okul öncesi yaşlardan başlayan ve devam eden eğitim ve alışkanlıklarla sağlanır. Küçük yaştan itibaren eğitimin her kademesinde iş sağlığı güvenliği eğitimi alacak olan birey, bu kültürü hayatın olağan bir parçası olarak algılayacak ve ileriki çalışma hayatında sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarını talep eden ve kuralları uygulayan bir çalışan hâline gelecektir. Çocuklar ve gençler sağlık ve güvenlik kavramına ne kadar erken yaşlarda aşına olurlarsa, risk farkındalıklarını o kadar erken geliştirip, kendi iş çevrelerini o kadar güvenli ve sağlıklı şekillendirebileceklerdir.

Madencilik faaliyetlerinin yoğun (özellikle Zonguldak, Manisa, Kütahya vs. yer altı kömür madenciliği yapılan iller) olduğu bölgelerde, kalifiye çalışan yetiştirecek yeteri sayıda meslek liselerinin açılması gerekmekte madencilik ile ilgili eğitim alan ve buradan mezun olanların işe girişlerinde ayrıcalıklı olmaları sağlanmalıdır.

Maden mühendisliği eğitiminde üniversitelerin son sınıflarında yer altı kömür madenciliğinin işlendiği ayrı bir uzmanlık eğitimine gidilmelidir. Ayrıca maden işyerlerine özgü, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi dersi ve stajı da zorunlu olmalıdır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Nitelikli ara eleman yetiştirmek amacıyla maden yüksekokullarının madencilik eğitimi yoğun olarak yapıldığı bölgelerde açılması gerekir.

4.10. Maden İşletme Projeleri

Madenler güvenli madencilik ilkelerine göre tasarlanmalı, işletilmeli ve kapatılmalıdır. Ülkemizdeki maden işletmelerinin yaygın bir şekilde rezerv tespitini yapmadan arama ve üretimi birlikte yürüttüğü, üretim odaklı çalıştığı, iş sağlığı ve güvenliğinin ise göz ardı edildiği görülmektedir.

Yer altı kömür madeni ocağının; jeolojisi, rezerv ve konumunun belirlenmesi, zararlı gazların tespiti hazırlanacak olan projelerde büyük önem arz etmektedir. Kendiliğinden yanma ya da diğer yangın ve gazlarla mücadele konusu proje aşamasında başlar ve ocak bu parametreler dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Proje, bu verilerin doğru değerlendirilmesine bağlı olarak üretim ve güvenlik ile birlikte değerlendirilmeli ve güvenlik her zaman belirleyici etken olmalıdır. Ocağın projesi, tasarımı, üretim planlaması ve havalandırma sistemleri bilimsel verilere uygun olarak düzenlenmeli, kullanılan ekipmanlar da uygun niteliklerde seçilmelidir. Maden rezerv ve konumunun belirlenmesi ileride sağlıklı ve güvenli bir işletme projesinin hazırlanmasında büyük bir öneme sahiptir.

Maden işletme projeleri ekonomiklik hesabında üretim maliyetleri belirlenirken sağlık ve güvenlik maliyeti, riskleri azaltma maliyetleri, hesaba katılmalıdır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KAYNAKÇA

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, T.C. Resmî Gazete, 28339, 30/06/2012
 - Maden İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği, T.C. Resmî Gazete, 28770, 19.09.2013
 - İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik T.C. Resmî Gazete, 28603, 30.03.2013
 - 2015/4 Sayılı Genelge ve İş Teftişi Rehberi
 - Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişleri Kapsamında Görevlendirilmiş Müfettişlerin Teftişlerinden Elde Edilen Veriler
 - 2021 Yılı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişine İlişkin Uygulama Esasları
 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Yıllık İstatistikleri, 2017-2020
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari Erişim Tarihi: 04.04.2022